БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 42 (1820) | 28 февраль, сешанба, 1961 йил | Баҳоси 2 тийин

Темирйўлчилар съездолди меҳнат вахтасида

Коммунистик меҳнат магистрали номини олиш учун курашаётган Тошкент темир йўли коллективи КПСС XXII съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, ажойиб ютуқларни қўлга киритаётир. Темирйўлчилар 2 ойлик юк ташиш планини муддатидан илгари — 24 февралда бажаришга муваффақ бўлдилар. Шу давр ичида локомотивларнинг ўртача суткалик йўл босиш тезлиги ошди, вагонларнинг бекор туриб қолиши анча қисқарди.

СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғини олти кварталдан буён қўлда сақлаб келаётган Тошкент темирйўлчилари кўкламги экиш кампанияси даврида қишлоқ хўжалигимиз учун зарур бўлган минерал ўғит, уруғлик чигит, янги машиналар ва бошқа буюмларни жадал суръатлар билан белгиланган жойларга етказиб бериш учун курашмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ХАРИД ҚИЛИНИШИНИ УЮШТИРИШНИ ҚАЙТА ҚУРИШ ВА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети шуни қайд қиладиларки, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кескин юксалтириш тадбирлари амалга оширилганлиги, қишлоқ хўжалигини планлаштиришнинг янги тартиби жорий қилинганлиги, маҳсулотлар етказиб бериш мажбуриятлари ва МТС ларнинг бажарган ишлари учун натура билан ҳақ тўлаш бекор қилинганлиги, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлашнинг янги шартлари — мамлакат зоналари бўйича табақалаштирилган ягона нархлар билан шу маҳсулотларни давлат томонидан харид қилиш тартиби жорий қилинганлиги колхозлар ва совхозларнинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантиришдаги ташаббускорлигини ва манфаатдорлигини оширди. Кейинги йилларда барча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва давлатнинг харид қилиши анча кўпайди. 1953 йилдагига нисбатан 1960 йилда дон қарийб 1 миллиард пуд ёки бир ярим баравар кўп, гўшт 2,2 баравар кўп сут ва тухум 2,5 баравар кўп, жун 1,8 баравар кўп, қанд лавлаги 2.1 баравар кўп, картошка 1,3 баравар кўп ва сабзавот 2 баравар кўп харид қилинди.

Бироқ, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ва айниқса чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш соҳасида эришилган даража ва ўсиш суръатлари мамлакатнинг гўшт, сут, ёғ ва бошқа баъзи озиқ-овқат молларига тобора ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш учун етарлик эмас.

КПСС Марказий Комитетининг январь (1961 йил) Пленуми қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги камчиликларни қаттиқ танқид қилиб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантиришнинг, дон, гўшт, сут, техника экинлари маҳсулоти ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни узлуксиз кўпайтириб боришни таъминлашнинг кенг программасини белгилаб берди, токи аҳолининг деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларига ўсиб бораётган эҳтиёжлари тўла равишда қондирилсин ҳамда шу маҳсулотларни етиштириш ҳамиша аҳолининг талабидан илдам бўлиб борсин.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлашни тўғри ташкил қилиш шу вазифани ҳал этишнинг муҳим воситасидир. Аммо, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашнинг мавжуд системасида жиддий камчиликлар бор, бу система қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ўстиришга ёрдам бермаётир ҳамда қайта қурилишга ва тубдан яхшиланишга муҳтождир.

Колхозларда ва совхозларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш билан кўпгина тайёрлаш ташкилотлари шуғулланмоқда, уларнинг ишлари давлат томонидан тегишли равишда контроль қилинмаётир ҳамда шу маҳсулотларни харид қилишда ва бу ишларга раҳбарлик қилишда бирлик йўқ, колхозлар ва совхозлар билан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қабул қилиб олувчи саноат корхоналари ўртасидаги амалий алоқалар лозим бўлган равишда келишиб олинмаган. Шу маҳсулотларни тайёрловчилар колхозлар ва совхозларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида ташкилотчилик ишларини олиб бормаётирлар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ўстириш истиқболларини ҳисобга олмай, шу маҳсулотларни харид қила берадилар, чорва молларини қўлда ва яйловда боқиб семиртириш ишига, дон, гўшт, сут, техника экинлари маҳсулоти, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг сифатини оширишга лозим бўлган даражада таъсир ўтказмаётирлар. Маҳсулотни қабул қилиб олиш вақтида дон, техника экинлари маҳсулотининг миқдори ва сифатини, чорва молларининг семизлигини, сут таркибидаги мойнинг миқдорини, чиқадиган тоза жуннинг миқдорини ва бошқа кўрсаткичларни нотўғри белгилаш ҳоллари кўп.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг давлат томонидан харид қилинишини ташкил этишни қайта қуриш ва яхшилаш, дон, гўшт, сут, техника экинлари маҳсули, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳамда хом ашёсини контрактация қилиш тартибида — колхозлар ва совхозлар билан шартномалар тузиш йўли давлат томонидан харид қилишга ўтиш зарур деб ҳисоблайдилар.

Контрактация методи социалистик хўжалик тартиби шароитида энг яхши методдир, қишлоқ хўжалиги билан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини қайта ишловчи саноат ўртасидаги алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлашнинг энг яхши воситасидир. бу метод амалий муносабатларни планли равишда ташкил этишни таъминлайди, аҳолининг ва саноатнинг эҳтиёжларини ҳам, шунингдек қишлоқ хўжалигининг имкониятларини ҳам тасодифий равишда эмас, балки пухта ўйлаб кўриб аниқлашни ва бир-бирига мослашни таъминлайди. Бундай мослаш қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини узлуксиз ўстиришни ва шаҳар эҳтиёжларини энг яхши қондиришни таъминлайди.

Контрактация системаси томонларнинг бир-бирлари билан келишиб, моддий манфаатдор бўлиш шартларини белгилашга, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳамма турларини сотиш учун конкрет муддатларни, уларнинг сифатини, хилини ва миқдорини олдиндан белгилаб қўйишга имкон беради, бу эса маҳсулотларни харид қилиш соҳасида қишлоқ хўжалиги билан шу маҳсулотларни қайта ишловчи саноат ўртасидаги муносабатларда планли тартибни кенгайтириши ва кучайтириши, интизомни мустаҳкамлаши ҳамда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг имкониятларини ҳам конкрет ўрганиш, шунингдек аҳолининг эҳтиёжларини ҳам тўғрироқ ҳисобга олиш асосида бу ишда уюшқоқликни таъминлаши лозим.

Юқорида айтилганларга асосланиб, КПСС Марказий Комитетининг январь (1961 йил) Пленуми қарорига мувофиқ, КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети қарор қилдилар:

1. Белгилаб қўйилсинки. 1961 йилдан бошлаб дон, техника экинлари маҳсули, гўшт, сут ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёлари контрактация шартномалари асосида харид қилинади, бу шартномалар давлатга зарур маҳсулотлар учун колхозларга ва совхозларга берилган заказдир.

Контрактация шартномалари қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат томонидан харид қилиш планларига ҳамда колхозларда ва совхозларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришнинг перспектив планларига асосланиб, 2 йилдан то 5 йилгача бўлган муддатга (йилларга бўлган ҳолда) тузилади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат томонидан харид қилиш учун белгиланган планларга ҳамда колхозлар ва совхозларнинг ишлаб чиқариш планларига асосланиб контрактация шартномалари ҳар йил аниқлаб турилади. Шартномалар тузиш олдидан ишлаб чиқариш ва харид қилиш планлари чуқур ва ҳар томонлама текшириб чиқилиши, колхозлар ва совхозлардаги ишлаб чиқаришнинг аҳволи ўрганилиши, харид қилиш планларини бажариш тартиблари ишлаб чиқилиши ва шу тариқа маҳсулотларни давлатнинг харид қилиши орқали қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ривожланишига ўтказиладиган таъсир кучайтирилиши лозим.

Контрактация шартномаларида қуйидагилар кўзда тутилиши лозим:

Колхозлар ва совхозларнинг давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёси сотиш мажбуриятлари, бу мажбуриятларда маҳсулотнинг миқдори (турлари), бўйича, сифати, қайси муддатларда ва қаерга олиб бориб топширилиши кераклиги кўрсатилади.

Қабул қилиш пунктлари ва корхоналарининг маҳсулотини ўз вақтида қабул қилиб олишни, шу маҳсулотга белгиланган нархлар бўйича пул тўлашини таъминлаш тўғрисидаги мажбуриятлари, шунингдек пул авансларини (кредитларни) қай муддатда ва қанча миқдорда бериш мажбуриятлари, маҳсулотларни етиштиришни ҳамда қабул қилиш пунктларига ва корхоналарига элтиб беришни ташкил этишда колхозларга ва совхозларга ёрдам кўрсатиш мажбуриятлари;

олинган мажбуриятлар бажарилмаган тақдирда томонларнинг ўзаро моддий жавобгарлиги.

2. Районларда барча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини харид қилиш ишларига раҳбарлик қилмоқ учун давлат харид инспекциялари тузиш зарур деб топилсин.

Харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳажмига, харид қилинадиган маҳсулот турларининг миқдорига қараб ҳамда районларнинг территориал хусусиятларини ҳисобга олиб, давлат харид инспекцияси бир район (район харид инспекцияси) ёки икки ва ундан кўпроқ район учун (районлараро инспекция) тузилади.

Давлат харид инспекциясига бош давлат инспектори бошчилик қилади, унинг 3—7 хўжаликка (колхозларга, совхозларга) битта инспектор ҳисобидан бир группа харид инспекторлари бўлади.

Давлат харид инспекциялари зиммасига қуйидагилар юклатилсин:

Дон, техника экинлари маҳсули, гўшт, сут ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини харид қилишни ташкил этиш ҳамда шу маҳсулотларни харид қилиш давлат планларининг бажарилишини контроль қилиб туриш;

колхозлар ва совхозларнинг резервларини аниқлаш ҳамда уларнинг ишлаб чиқариш имкониятларидан энг кўп даражада фойдаланиш мақсадида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг аҳволини ва уни янада ривожлантириш истиқболларини ўрганиш;

колхозлар ва совхозлар билан дон, техника экинлари маҳсули, гўшт, сут ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини контрактация қилиш шартномаларини тузиш. Шартномалар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ва хом ашёсини қабул қилиб олувчи ҳамда шу маҳсулотлар учун колхозлар ва совхозлар билан ҳисоб-китоб қилувчи давлат ва кооператив корхоналарининг ва ташкилотларининг раҳбарлари ёки вакиллари билан биргаликда тузилиши керак;

колхозлар, совхозлар, қабул қилиш пунктлари, давлат ва кооператив корхоналари ҳамда ташкилотларининг контрактация шартномаларини бажаришларини контроль қилиб туриш;

колхоз правлениелари ва совхоз дирекцияларининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ва хом ашёсини етиштиришни янада ривожлантириш ва давлатга сотишини таъминлаш тадбирларини ишлаб чиқаётган вақтларида бу ишда қатнашиш, бу тадбирларда топшириладиган маҳсулотнинг миқдори, хили, сифати ва топшириш муддатлари белгилаб олинади.

Ишлаб чиқаришнинг аҳволини ва уни ривожлантириш истиқболларини ўрганиш асосида ишлаб чиқилган тадбирлар колхоз правлениеси (совхоз дирекцияси) томонидан тасдиқланади ва махсус протокол билан расмийлаштирилади, шу протокол контрактация шартномасини тузиш вақтида асосий ҳужжат бўлиши лозим. Тадбирларни ишлаб чиқиш ва протокол тузиш вактида зарур бўлиб қолган тақдирда тажриба-намуна хўжалигининг, тажриба станциясининг ва бошқа илмий—тадқиқот муассасаларининг мутахассислари чақирилиб, улардан маслаҳат олинади;

давлатга дон, техника экинлари маҳсули, гўшт ,сут ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини сотиш соҳасида белгиланган планларнинг бажарилишига доир мазкур протоколда кўзда тутилган тадбирларнинг бажарилишини экинларнинг, чорвачилик фермаларининг, боқувга қўйилган чорва молларнинг ва шу кабиларнинг аҳволини кўздан кечириш йўли билан колхозлар ва совхозларда текшириб чиқиш;

харид инспекторлари протоколда кўрсатилган тадбирларни ва контрактация шартномасида кўзда тутилган шартларни бажариш соҳасида ўзлари топган камчиликларни тузатиш тўғрисида колхозларга ва совхозларга тавсиялар берадилар ва шу тариқа қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришни ривожлантиришга таъсир ўтказадилар, бунда улар хўжаликнинг ишлаб чиқариш фаолиятига ҳеч қандай аралашишига йўл қўймасликлари керак. Агар инспекторлар колхозлар ва совхозларнинг ўтказаётган тадбирлари контрактация шартномаларининг бажарилиши учун етарли эмаслигини аниқласалар, у ҳолда бош давлат харид инспектори бу ҳақда район партия комитетига ва район ижроия комитетига хабар қилади. Бундан ташқари, бу ҳақда у маҳсулот тайёрлаш билан шуғулланадиган тегишли область, ўлка ёки республика органига хабар қилади. Бу орган зарур бўлиб қолган тақдирда бу масалани область, ўлка ёки республика партия ва совет органлари олдига қўяди;

харид қилинаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсининг сифати ва вазни тўғри белгиланаётганлигини ҳамда колхозлар ва совхозлар сотган маҳсулот учун улар билан қилинаётган ҳисоб-китобнинг тўғрилигини контроль қилиш, колхозлар, совхозлар билан қабул пунктлари, корхоналар ўртасидаги келишмовчиликларни кўриб чиқиш;

барча қабул пунктлари ва корхоналарининг техника базаларини ўз вақтида тайёрлаш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ва хом ашёсини контрактация шартномаларига мувофиқ узлуксиз қабул қилиб олишни таъминлаш шунингдек қишлоқ хўжалик маҳсулотининг тўла равишда сақланишини таъминлаш соҳасида олиб бораётган ишларини контроль қилиб туриш;

муомала чиқимларини камайтириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг сифати ёмонлашувига йўл қўймаслик ҳамда шу маҳсулотни саноат корхоналарига ва савдо шохобчаларига элтиб бериш муддатларини қисқартириш мақсадида колхозлар ва совхозларнинг саноат корхоналари ва савдо ташкилотлари билан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ва хом ашёсини харид қилиб олиш чоғидаги бевосита алоқаларини кенгайтириш;

колхозлар ва совхозлар контрактация шартномасида ўз зиммаларига олган мажбуриятларни бузганлари, шунингдек экинларни, боғларни ва экинзорларни парвариш қилиш, чорва молларни боқиб семиртириш соғиб олинаётган сутнинг миқдорини ошириш соҳасида протоколда кўзда тутилган тадбирларни ва шу кабиларни бажармаганликлари тақдирда колхозларга пул авансларини, совхозларга эса кредитлар беришни чеклаб қўйиш ёки тўхтатиш, бу ҳақда район партия ва совет органларига, шунингдек маҳсулот тайёрлаш билан шуғулланувчи тегишли область, ўлка ёки республика органларига хабар қилиш;

қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ва хом ашёсини ташимоқ учун транспорт топиб бериш йўли билан колхозларга ва совхозларга район ташкилотлари орқали ёрдам кўрсатиш;

қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва харид қилишга доир ҳисобот маълумотларини, шунингдек қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ва харид қилиш масалаларига доир бошқа статистика маълумотларини СССР Марказий статистика бошқармасининг маҳаллий органларидан ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини қабул қилиб олиш билан шуғулланувчи барча пунктлар, корхоналар ва ташкилотлардан олиб туриш.

Бош давлат инспектори ва харид инспекторлари тажриба-намуна хўжаликлари билан, тажриба станциялари ва бошқа илмий тадқиқот муассасалари билан яқин алоқада бўлиб иш олиб борадилар, колхозлар ва совхозларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва бу маҳсулотларнинг сифати масалаларига доир консультациялар олиш учун мазкур ташкилотларнинг мутахассисларидан фойдаланадилар.

3. Бош давлат инспектори ва харид инспекторлари ўз ишларида маҳсулот тайёрлаш билан шуғулланувчи область, ўлка ва республика (автоном республика) органларига, областларга бўлинмаган иттифоқчи республикаларда эса, маҳсулот тайёрлаш билан шуғулланувчи республика органига бевосита бўйсунадилар, маҳсулот тайёрлаш билан шуғулланувчи мазкур область, ўлка ва республика органлари томонидан тайинланадилар ва бўшатиладилар.

4. Бош давлат харид инспектори ҳузурида колхозларнинг раислари, совхозларнинг директорлари, тажриба-намуна хўжаликларининг раҳбарлари ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотини қабул қилиш билан шуғулланувчи қабул пунктларининг ва корхоналарининг директорларидан иборат доимий ишлайдиган кенгаш тузиш зарур деб топилсин. Бу кенгаш қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш соҳасидаги илғор тажрибаларни умумлаштириш билан шуғулланади. шунингдек юқори сифатли қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш давлат планларини бажаришга ва харид қилиш ишларини ўтказишдаги камчиликларни йўқотишга доир тавсиялар ишлаб чиқади, пунктлар ва корхоналарнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини колхозлар ва совхозлардан қабул қилиб олишлари билан боғлиқ бўлган масалаларни кўриб чиқади. Кенгаш мажлислари бир йилда икки-уч марта ўтказилади.

Кенгашнинг бамаслаҳат берган тавсияларини бош давлат харид инспектори амалга оширади.

5. Колхозлар ва совхозлар давлатга сотган қишлоқ хўжалик маҳсулоти учун шу маҳсулотни қабул қилиб олган пунктлар ва корхоналар улар билан белгиланган тартибда ҳисоб-китоб қиладилар.

6. СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитетига, СССР Госпланига, СССР Молия министрлигига ва СССР Давлат банкига контрактация қилинган маҳсулотнинг турларига, ўтказиладиган қишлоқ хўжалик ишларининг ҳажмига ва муддатларига қараб колхозларга пул авансларини, совхозларга эса кредитларни бериш тартиби, нормалари ва муддатлари тўғрисидаги, шунингдек авансларни ва кредитларни узиш тартиби тўғрисидаги таклифларни бир ой муддат ичида СССР Министрлар Советига тақдим қилиш вазифаси топширилсин.

7. Иттифоқчи республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советларига энг яхши мутахассислар (агрономлар, зоотехниклар ва шу кабилар), шунингдек қишлоқ хўжалик практиклари орасидан танлаш ва давлат харид инспекцияларида ишлаш учун юбориш ва шу тариқа қишлоқ хўжалигида ва тайёрлаш органларида ишлаб, ташкилотчилик ишида тажриба орттирган, харид ишларини тубдан яхшилашни таъминлай оладиган ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришга маҳсулотларнинг давлат томонидан харид қилиниши орқали зарур таъсир ўтказишга лаёқатли бўлган сиёсий етук ва йирик ходимларни бу ишга ажратиб бериш мажбурияти юклатилсин.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитети ташкил қилиш тўғрисида

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

СССР Министрлар Советининг Ғалла маҳсулотлари давлат комитети негизида СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитети ташкил қилинсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1961 йил 25 февраль.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Н. Г. ИГНАТОВни СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитети раиси қилиб тайинлаш тўғрисида

СССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Николай Григорьевич **Игнатов** СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитети раиси қилиб тайинлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1961 йил 25 февраль.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети СССР Министри ўртоқ **Л. Р. Корниецни** СССР Министрлар Советининг Тайёрлаш давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари қилиб тайинлади.

ШАҲАРЛИКЛАРГА КЎП ВА АРЗОН СУТ ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети,
СССР Министрлар Совети
КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари,
СССР Министрлар Советининг Раиси

ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВГА

Биз Тошкент областидаги «Политотдел» колхозининг аъзолари барча совет халқи етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун ўзининг бутун куч ва ғайратини аямасдан сафарбар қилиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXII съездини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашни қизитиб юборган тарихий, унутилмас кунларда Сизга ушбу хат орқали мурожаат қилмоқдамиз.

Севимли социалистик Ватанимиз мисли кўрилмаган юксалишда. Ҳар бир совет кишиси, ишчи ҳам, колхозчи ҳам, зиёлий ҳам ягона бир мақсад, ягона интилиш — коммунизм қуриш мақсадида меҳнат қилаётир. Жонажон Коммунистик партия, Сиз қимматли Никита Сергеевич бошчилик қилаётган унинг ленинчи Марказий Комитети бизнинг кўп миллатли ва аҳил совет оиламизни янги, шарафли ишларга руҳлантиради.

Закавказье республикалари қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгашида Сизнинг колхозимиз чорвадорлари ва жўхорикорлари меҳнатига юқори баҳо берганлигингизни эшитган кунимиз бизнинг колхозчиларимиз учун катта байрам бўлди. Сизнинг сўзларингиз бизни ғалабаларга руҳлантиради, янги куч, янги ғайрат бағишлайди.

Қимматли, Никита Сергеевич!

Бизнинг колхоз Совет Шарқининг йирик саноат маркази Тошкент шаҳри яқинида жойлашган. Бир вақтлари бу ерлар қамишзор ва ботқоқли ерлардан иборат бўлган. Давлат катта ирригация ва мелиорация ишларини амалга оширишимизда бизга ёрдам берди. Илгари ботқоқликлардан иборат бўлгав 3 минг гектар ер эндиликда ҳосилдор массивларга айланди, биз бу ерларда пахта, маккажўхори ва луб экинларидан мўл ҳосил етиштирмоқдамиз. Кўп тармоқли хўжалигимизнинг экономикаси йилдан-йилга мустаҳкамланмоқда.

Қимматли ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев. КПСС Марказий Комитети январь Пленумида суғориладиган ерларда деҳқончиликни муттасил ривожлантираборишмасаласини қатъий ва принципиал масала қилиб қўйганингизда, Сиз минг бор ҳақли эдингиз. Тажриба шуни кўрсатдики, суғориладиган деҳқончилик юқори ва барқарор ҳосил олиш учун гарантия бўлибгина қолмай, балки сермаҳсул сут чорвачилигини ривожлантириш учун ҳам мустаҳкам замин яратади. Сиз ўзингизнинг Шимолий Кавказ районлари қишлоқ хўжалиги илғорларининг кенгашида сўзлаган ажойиб нутқингизда шаҳарларни ва саноат марказларини қандай қилиб арзон сут билан мўл-кўл таъминлаш учун кўп фойдали маслаҳатлар бердингиз.

Қимматли Никита Сергеевич Хрушчев, ҳақиқатан ҳам ҳозирги пайтда шаҳарликларни сут билан етарли таъминлаш тартибида жиддий камчиликлар борлиги жуда ҳам тўғри.

Ҳар қандай шароитда ҳам меҳнаткашларни зарур миқдорда сут билан таъминлашга эришиш учун ҳақиқатан ҳам бу масалани тубдан кўриб чиқиш зарур бўлиб қолди.

Ўзбекистоннинг шаҳарлар ва саноат марказларидан унчалик узоқда бўлмаган колхоз ва совхозлари бунинг учун ҳамма имкониятга эгадирлар. Бизнинг колхоз ана шундай хўжаликлар жумласига киради. Биз суғориладиган ерларда маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш ҳисобига мустаҳкам ем-хашак базасини яратиш асосида йилдан-йилга сут етиштиришни узлуксиз кўпайтира боришни ўзимизнинг биринчи навбатдаги бурчимиз, деб биламиз.

Сиз маккажўхорига кенг йўл очиб бердингиз. Бунинг учун колхозчи деҳқонлар номидан Сизга, Никита Сергеевич чин юракдан раҳмат айтамиз. Халқимиз севиб «дала маликаси» деб атайдиган бу экиннинг қанчалик қимматбаҳо, қанчалик фойдали эканлигини биз ўз тажрибамизда синаб кўрдик.

1960 йилда биз юз гектар суғориладиган маккажўхоризорнинг ҳар гектаридан 1890 центнердан кўкпоя ва думбулсўтаси олдик. Маккажўхоридан юқори ҳосил етиштирилиши бизнинг соғин сигирлардан кўплаб сут соғиб олишимизни таъминламоқда. 1960 йилда ҳар бош сигирдан 4143 литрдан сут соғиб олинди. 1960 йилда 1956 йилдагига нисбатан сут соғиб олиш 8.5 баравар, 1953 йилдагига қараганда эса деярлик 50 баравар кўпайди. Суғориладиган ерларда маккажўхоридан юқори, барқарор ҳосил олиниши арзон сут етиштиришимизга имкон беряпти. Ўтган йили бизда бир центнер сутнинг таннархи 6 сўм 20 тийинга тушди.

Бироқ бу чегара эмас, Партия бизни ҳаммавақт эришилган ютуқлар билан қаноатланиб қолмасликка, янги резервларни ишга солишга ўргатиб келмоқда ва бундан кейин ҳам ўргатади. Биз бундан кейин ҳам бу қимматбаҳо ва энг фойдали озуқа экини бўлган маккажўхори етиштиришни кўпайтирабoрамиз.

Биз, етти йилликнинг учинчи йилида ҳар гектар ердан 1900 центнердан думбулсўтали маккажўхори кўкпояси ёки ҳар гектар ерда 40 мингдан кўп озуқа единицаси етиштирамиз, деб Сизга қатъий сўз берамиз. Бу бир гектар ерга ҳисоблаганимизда 320 центнердан сут демакдир. Бу бизга Тошкент шаҳри аҳолисига кам деганда 700 минг килограмм сут сотиш имкониятини беради.

Биз бу йил сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш билан бир вақтда пахта майдонларини ҳам бирмунча кенгайтирамиз, ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил олиб, давлатга 1960 йилдагига қараганда 1000 тонна кўп пахта сотамиз. Ҳар гектар ердан 200 центнердан луб пояси оламиз.

Қимматли Никита Сергеевич! Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, совет кишиларининг бахти ва фаровонлиги йўлида қилаётган ҳамма ишларингиз учун Сизга чин юракдан миннатдорчилик билдирамиз ва раҳматлар айтамиз.

Тошкент область Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози аъзолари умумий йиғилишининг топшириғига биноан: М. ХВАН—колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. С. КИМ—партия ташкилотининг секретари. АНДРЕЙ ПАК—старший агроном. ЛИ ЛЮБОВЬ—маккажўхорикор бригада бошлиғи, РОЗА КВОН — сут соғувчи.

(«Сельская Жизнь» газетасининг 26 февраль сонидан).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ВА МЎҒУЛИСТОН РАҲБАРЛАРИ БИР-БИРЛАРИГА ТАБРИКНОМАЛАР ЮБОРДИЛАР

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари. СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев социалистик қурилишда ҳамда умумий тинчликни мустаҳкамлаш йўлида олиб борилаётган курашда қардош мўғул халқига янги муваффақиятлар тиладилар.

СССР билан Мўғулистон Халқ Республикаси ўртасида Дўстлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида шартнома ҳамда Иқтисодий ва маданий ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланган куннинг ўн беш йиллиги муносабати билан улар Мўғулистон Халқ-революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Мўғулистон Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ю. Цеденбалга ва Мўғулистон Халқ Республикаси Буюк халқ хурали Президиумининг раиси Ж. Самбута табрикнома юбордилар.

Табрикномада айтиладики, бу тарихий ҳужжатлар СССР билан Мўғулистон Халқ Республикаси ўртасидаги традицион дўстлик муносабатларини тағин ҳам кучлироқ мустаҳкамладилар ва кейинги йиллар мобайнида ўзининг жуда катта ҳаётий кучини амалда исботладилар.

Ана шу шонли воқеа муносабати билан Ю. Цеденбал ва Ж. Самбу Н. С. Хрушчевга ва Л. И. Брежневга табрикнома юбордилар. Табрикномада улар Мўғулистон-Совет дўстлиги шодиёна байрами кунида коммунизм қурилиши соҳасида, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстликни мустаҳкамлаш йўлида олиб борилаётган курашда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, СССР ҳукуматига ва бутун қаҳрамон совет халқига янгидан-янги порлоқ муваффақиятлар тилайдилар.

Мўғулистон Халқ Республикаси билан СССР ўртасидаги Дўстлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома, шунингдек Иқтисодий ва маданий ҳамкорлик тўғрисидаги битим, дейилади табрикнэмада, мўғул ва совет халқлари ўртасида марксизм-ленинизм буюк принципларига асосланган чинакам интернационал қардошларча дўстлик ҳамда ҳар томонлама маҳкам ҳамкорликнинг ёрқин тимсоли бўлиб қолди.

СССР билан Мўғулистон Халқ Республикаси ўртасидаги Дўстлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида шартнома имзоланганлигининг ўн беш йиллиги муносабати билан СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва Мўғулистон Халқ Республикаси ташқи ишлар министри П. Шагдарсурэн ҳам бир-бирларига табрик телеграммалари юбордилар. (ТАСС).

Область сайлов комиссиясида

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советига сайлов ўтказувчи область сайлов комиссияси область партия комитетининг биринчи секретари Малик Абдураззоқович **Абдураззоқовни** 281 — Ўзбекистон сайлов округидан, Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги министрлигининг тупроқшунослик бўйича бош инженери Дмитрий Матвеевич **Молчановни** 282— **Чирчиқ** сайлов округидан Тошкент область Советига депутатлигига кандидат қилиб рўйхатга олди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ХАРИД ҚИЛИНИШИНИ УЮШТИРИШНИ ҚАЙТА ҚУРИШ ВА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

8. СССР Госпланига иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари билан бирликда ҳар 3 инспекторга (бу ҳисобга бош давлат инспектори ҳам киради) битта автомобиль ҳисобидан, ва шу билан бирга инспекторлар шу автомобилларни ўзлари ҳайдашлари лозимлигини назарда тутиб, 1961 йилда район (районлараро) харид инспекторлари учун енгил автомобиллар ажратиб беришни таъминлаш топширилсин.

9. СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитетига СССР Госплани, СССР Молия министрлиги, СССР Давлат банки ва СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги билан келишиб, контрактация типовой шартномасининг лойиҳасини ва колхоз правленнеси (совхоз дирекцияси) мажлислари протоколининг лойиҳасини бир ой муддат ичида СССР Министрлар Советига тақдим қилиш вазифаси топширилсин.

10. СССР Министрлар Советининг меҳнат ва иш ҳақи масалалари билан шуғулланувчи Давлат комитетига СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитети ва иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари билан биргаликда барча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини харид қилишнинг умумий ҳажмига қараб, район (районлараро) харид инспекцияларининг бош давлат инспекторларига мансаб окладларини (расчет ставкаларини) белгилаш, шунингдек область, ўлка ва республика (автоном республика) тайёрлаш органлари раҳбарларининг мансаб окладларини белгилаш вазифаси топширилсин.

Район (районлараро) харид инспекциялари инспекторларининг мансаб окладлари (расчет ставкалари) бош давлат харид инспекторларининг мансаб окладларидан 10—20 процент кам қилиб белгиланади.

Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари район (районлараро) давлат инспекцияларининг ҳажм кўрсаткичларини ҳамда шу инспекциялар ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлаш бўйича мазкур инспекцияларни группаларга ўтказиш тартибини ишлаб чиқсинлар ҳамда буни СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитети ва СССР Министрлар Советининг меҳнат ва иш ҳақи масалалари билан шуғулланувчи Давлат комитети билан келишиб тасдиқласинлар.

Белгилаб қўйилсинки, бош давлат инспекторларига ва район (районлараро) қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш инспекторларига ҳар ойда мансаб окладининг (расчет ставкасининг) 70 проценти миқдорида гарантияланган минимум тўлаб турилади ва дон, гўшт ҳамда сут харид қилишнинг белгиланган планлари бажарилганлиги учун қўшимча пул тўланади. Бу қўшимча пул иш ҳақининг йиллик расчет ставкаси (йиллик мансаб оклади)нинг 30 проценти ҳисобидан дон, гўшт ва сут харид қилиш йиллик планининг ҳисобот ойи учун пул ҳисобида бажарилишига пропорционал равишда ҳар ойда тўлаб турилади.

11. Район ва районлараро давлат харид инспекциялари ходимларининг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида бош давлат инспекторларини ва харид инспекторларини қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш планларини тўла ва ошириб бажаришни таъминлайдиган қилиб ишлаганликлари, шу маҳсулотларнинг юқори сифатли бўлишини ва уларни харид қилишни ташкил этишда яхши ишлаганликлари учун мукофотлаб туриш тартиби жорий қилинсин.

СССР Министрлар Советининг Меҳнат ва иш ҳақи масалалари билан шуғулланувчи давлат комитетига, СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитетига, СССР Госпланига, СССР Молия министрлигига ва ВЦСПСга бош давлат инспекторларини ва харид инспекторларини мукофотлаш тартиби тўғрисида, шунингдек мазкур ходимларни мукофотлаш фондининг манбалари ва бу фондни ҳосил қилиш тартиби тўғрисида таклифлар ишлаб чиқиб, бу таклифларни 20 кунлик муддат ичида СССР Министрлар Советига тақдим қилиш вазифаси топширилсин. Бош давлат инспекторларига ва харид инспекторларига қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш планлари ошириб бажарилганлиги учун мукофотлар дон, гўшт ва сут харид қилиш плани бажарилган тақдирда, маҳсулдор чорва молларнинг ҳамма турларини йил охиригача етиштириш плани бажарилган ҳамда колхозлар ва совхозлар ўз уруғликлари билан таъминланган тақдирдагина тўланиши лозимлиги мазкур таклифларда кўзда тутилиши лозим.

12. Иттифоқчи республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари ортиқча бўғинларни тугатишни ҳамда республиканинг бошқа ташкилотларидаги маъмурий-бошқарув ходимларининг сонини камайтиришни назарда тутиб, иттифоқчи республикалардаги бошқарув аппарати ходимларининг умумий сони доирасида тайёрлаш аппаратини қайта қурсинлар ва ташкил этсинлар.

13. Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитети ва СССР Молия Министрлиги билан келишиб, район ва районлараро давлат харид инспекцияларини, область, ўлка ва республика тайёрлаш органларининг структурасини ва штатларини бир ой муддат ичида тасдиқласинлар.

14. СССР Министрлар Советининг Давлат тайёрлаш комитети иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари билан келишиб район (районлараро) бош давлат харид инспектори тўғрисидаги Низом лойиҳасини бир ой муддат ичида СССР Министрлар Советига тақдим этсин.

15. Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари область, ўлка ва республика тайёрлаш органлари тўғрисидаги Низомни ишлаб чиқсинлар ва СССР Министрлар Советининг давлат тайёрлаш комитети билан келишиб, бир ой муддат ичида тасдиқласинлар.

Тошкентдаги «Қизил тонг» фабрикасида партия XXII съезди шарафига социалистик мусобақа кун сайин кучайиб бормоқда. Суратда: мусобақа илғорларидан бири, 2-цех тикувчиси Анна Павлова.

А. Абалян фотоси.

Ўқитувчи-агитаторлар

Октябрь районидаги 263-сайлов участкасида меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советларига бўладиган сайловларга тайёргарлик кўриш кун сайин кучайтирилмоқда. Буни шу сайлов участкасидаги сайловчиларга хизмат қиладиган ва 82-ўрта мактаб биносида жойлашган агитпунктнинг фаолиятида кўриш мумкин.

Мактаб бошланғич партия ташкилоти (секретари Н .Шатуллаев ва агитпункт мудири О. Раҳматуллаев ўртоқлар) бундан бир ярим ой илгари ўтказилган партия йиғилишида агитколлектив составини белгилаган эдилар. Унга ўқитувчилардан 36 киши киритилган. Ҳарбир ўқитувчи-агитатор «Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайлов тўғрисида Низом»ни синчиклаб ўрганиб чиқди, республикамизда, шу жумладан Тошкент шаҳрида ва районда кейинги йилларда хўжалик ҳамда маданий қурилишни, хусусан халқ маорифини ривожлантиришга тааллуқли конкрет фактларни билиб олди.

Ҳ. Жўраев, Қ. Йўлдошев, К. Қосимов, Г. Габдюков, М. Расулова, Л. Гордиенко ва бошқа ўртоқлар ўзларига бириктиб қўйилган Пугачев ,Алангар, Касаба союз кўчаларида яшовчи сайловчилар ўртасида коммунистик ва ишчи партиялар вакиллари Кенгашининг ҳужжатлари, СССР гражданларининг ҳуқуқ ва бурчлари каби темаларда суҳбат ўтказганларида мамлакатимиз, шу жумладан республикамиз ва областимиз қишлоқ хўжалигининг ривожланиш истиқболлари, қишлоқ меҳнаткашлари олдида етти йилликнинг учинчи йилида турган вазифалар ҳақида конкрет мисоллар асосида гапириб бермоқдалар.

Сайловчилар ўз фарзандларига билим бериш билан бирга, хонадонларда, маҳаллаларнинг чойхоналарида мазмунли суҳбатлар ўтказиб, кўпчиликка хизмат қилаётган ўқитувчиларга катта миннатдорчилик изҳор қилмоқдалар.

Ҳ. ШАРИПОВ,
И. ҚЎЧҚОРБЕКОВ.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

МЕВА ВА УЗУМ КЎП БЎЛСИН

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети боғдорчилик ва узумчиликни янада ривожлантириш масаласини муҳокама этиб, тегишли қарор қабул қилдилар.

Қарорда шу нарса қайд қилиндики, 1960 йилда боғ ва токзорлар майдони анча кенгайтирилди. Мева ва узум етиштириш плани ошириб бажарилди. Айрим хўжаликлар, жумладан «Китоб» ва «Қуйичирчиқ» совхозлари, Самарқанд районидаги Энгельс номли колхоз ишлаб чиқаришга фан ютуқлари ва илғор тажрибани жорий этиб, боғларни яхши парвариш қилиш туфайли юқори ҳосил олдилар. Бу хўжаликларнинг тажрибаси ҳар бир колхоз ва совхозда катта резервлар ва имкониятлар борлигини кўрсатади.

Бироқ, қарорда айтилишича, бу бой резерв ва имкониятлардан ҳамма ерда ҳам фойдаланилмаяпти. Ўтган йили янги токзорлар барпо қилиш плани бажарилмай қолди. Хоразм области топшириқни атиги 25 процент, Қорақалпоғистон АССР 50 процент, Самарқанд, Бухоро ва Сурхондарё областлари 70 — 84 процент ўртасида бажардилар. Хоразм ва Сурхондарё областлари янги боғ қилиш топшириғини ҳам бажармадилар.

«Мирзачўл», «Пискент», «Сўх» совхозларида, Хева районидаги Свердлов номли колхозда ва республикадаги кўплаб бошқа хўжаликларда кўчатларнинг сифатсизлигидан, ниҳоллар яхши парвариш қилинмаганидан боғ ва токзорлар сийраклашиб кетди, дарахтлар қуриб қолди. Кичик участкаларга кўчат ўтқазиш, нав ва турларни аралаштириб юборишга ҳали ҳам хотима берилмаган.

Кўчатларга бўлган талаб кўплигига қарамай, Қорақалпоғистонда, Мирзачўлда ва тоққа яқин бўлган ихтисослаштирилган районларда кўчатзорлар ташкил қилинмаган. Тошкент, Фарғона, Андижон ва Бухоро областларида кўчатзорларни кенгайтириш учун участкалар ажратилмаган. Республика ўрмон хўжалиги ва табиатни муҳофаза қилиш бош бошқармаси, кўпгина ихтисослаштирилган колхоз ва совхозлар кўчат етиштириш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланмаётирлар. 1960 йилда тош йўллар ва магистрал йўллар четига 220 минг туп мевали дарахт кўчати ўтқазиш планлаштирилган эди, лекин атиги 20 минг туп ўтқазилди.

Кўп жойларда, айниқса Қорақалпоғистон АССРда, Хоразм, Сурхондарё ва Андижон областларида мева ва узум ҳосили жуда паст бўлмоқда. Бу, агротехника қоидаларига риоя қилмасликнинг ҳамда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши етарли курашилмаётганлигининг оқибатидир.

Субтропик экинлар — анор, анжир, хурмо, укоби етиштириш, айниқса, бу экинларнинг асосий районлари бўлган Наманган, Қува, Китоб, Ленинград, Бағдод, Сариосиё, Денов ва бошқа районларда секинлик билан ривожланмоқда. Тоғлик районлардаги табиий ўсиб ётган олмалар, ёнғоқ ва бодомлар, олчалар жуда катта табиий бойликдир. Аммо улардан ёмон фойдаланиляпти. Кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари боғдорчилик-узумчилик бригадалари тузишга, уларни ишчи кучлари ва малакали кадрлар билан комплектлашга расмиятчилик билан қарайдилар, кўпинча боғдорчилик ва узумчиликка зарар етказган ҳолда ишчи кучларини бошқа ишларга жалб қиладилар. Ургут, Фориш, Нурота, Хатирчи, Чуст, Фарғона, Самарқанд, Булунғур ва бошқа бир неча районларда колхоз ва совхозларни ихтисослаштириш секинлик билан бормоқда.

Боғ ва токзорларда ишларни механизациялаш даражаси 12-15 процентдан ошмайди, боғдорчилик ва узумчиликда меҳнат унумдорлиги ўсмаётир. Механизмлар, инвентарлар ва асбоб-анжомлар билан, техника билан таъминлаб туриш тўғри йўлга қўйилмаган.

Токларни шпалерларга кўтариш имкониятидан фойдаланилмаяпти.

Колхоз ва совхозларда боғдорчилик бўйича мутахассислар — агрономлар, агротехниклар, бригадирлар, звено бошликлари етарли эмас. Уларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш қониқарсиз ташкил этилган.

Мева ва узум тайёрлашни ташкил этишда ҳам камчиликлар кўп.

Боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантиришдаги юқорида кўрсатилган камчилик ва хатолар, дейилади қарорда, Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси, кўпгина область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари қишлоқ хўжалигининг бу муҳим тармоғига конкрет, оқилона раҳбарлик қилмаганликлари оқибатида юз берди.

КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг ҳамма деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни, шу жумладан мева ва узум етиштиришни янада кўпайтириш тўғрисидаги қарорини бажариш, деб таъкидланади қарорда, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг вазифасидир. Аҳолини тобора кўпроқ миқдорда мева ва узум билан таъминламоқ керак. Мева ва узумни кўп етиштиришнинг асосий резерви — боғ майдонини кенгайтириш ва ҳосилдорликни оширишдан иборат. 1961 йилда мева ва узум етиштириш юзасидан областларга топшириқ тасдиқланди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Қишлоқ хўжалик министрлиги, Халқ хўжалик кенгаши, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетлари зиммасига қуйидаги вазифаларни юклади:

ҳар бир колхоз ва совхоз бўйича боғ ва токзорларни кенгайтириш ҳамда мева ва узум етиштиришни кўпайтириш мажбуриятларининг бажарилишини таъминлайдиган амалий тадбирларни белгилаш;

ҳар бир хўжаликда боғ ва токзор қилинадиган ерларни ўн кун ичида ажратиб чиқиш; катта майдонларга кўчат ўтқазиш ва майда, тарқоқ боғ ва токзор участкаларни йирик массивларга бирлаштириш;

ёш боғ ва токзорларнинг ўз вақтида парвариш қилинишини, кузги-баҳорги агротехника тадбирларининг амалга оширилишини, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1961 йил 9 февралдаги «Кўчат ўтқазиш ойлигини ўтказиш тўғрисида»ги қарорида белгиланган миқдорда янги боғлар ва токзорлар қилинишини таъминлаш;

районлар, совхозлар ва колхозларни боғдорчилик ва узумчилик бўйича ихтисослаштиришни белгиланган муддатда туаллаш;

кўчат етиштирувчи совхозларга ер участкалари ажратиб беришни 1 мартга қадар тамомлаш, ҳар бир область ўз ихтиёжларини қондириши учун керак бўладиган миқдорда кўчат етиштиришни кўзлаб колхоз ва совхозларга топшириқлар бериш;

районлар учун белгиланган топшириққа мувофиқ субтропик экинларни кенгайтириш;

боғдорчилик-узумчилик бригадаларининг составини 1 мартга қадар қайта кўриб чиқиш ва уларни тажрибали раҳбарлар билан комплектлаш.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қошидаги Ўрмон хўжалиги ва табиатни муҳофаза қилиш бош бошқармасига тоғлардаги олма, ёнғоқ, бодом ва бошқа ёввойи меваларни парвариш қилишни йўлга қўйиш, уларни ҳисобга олишни ташкил этиш ва 1961 йилда камида 1000 тонна мева йиғиб олиб давлатга топшириш, ёввойи мева дарахтлари уруғини йиғиш ва тайёрлашнинг ташкилий ишларини тартибга солиш, республикадаги ҳамма ўрмон хўжаликларида кўчатзорлар барпо қилишга киришиш таклиф қилинди.

Меваларнинг ҳамда узумнинг энг яхши навларини ишлаб чиқаришга муваффақиятли жорий этиш, кўчат етиштиришда илғор усулларни тадбиқ қилиш, боғдорчилик ва узумчиликни зоналар бўйича ихтисослаштириш, шунингдек тур ва навларни районлаштириш устидан назоратни кучайтириш, фаннинг ишлаб чиқариш билан доимий алоқасини мустаҳкамлаш мақсадида «Келес» совхозининг «Кенсой» бўлими, Қишлоқ хўжалик министрлигининг кўчат етиштирувчи совхозлари, кўчат етиштирувчи совхозлар бошқармасининг штатлари ва иш ҳақи фонди, уларнинг моддий-техник таъминот фондлари ва капитал қурилишга ажратилган маблағлари академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик ва узумчилик институти ихтиёрига олиб берилади.

Боғдорчилик ва узумчиликка комплекс механизацияни жорий этиш мақсадида, шунингдек республиканинг ўзига хос тупроқ-иқлим шароитини ҳисобга олиб, 1961 йилда Боғ ва токзорлар учун машиналар бўйича махсус давлат конструкторлик бюроси тузиш зарур деб топилди.

Қишлоқ хўжалик министрлигига, Халқ хўжалик кенгашига, область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область, район ижроия комитетларига Р. Р. Шредер номидаги институт томонидан ишлаб чиқилган боғ ва узум агротехникасининг ишлаб чиқаришга тезроқ жорий этилишини таъминлаш, шунингдек мева дарахтларини шакллантиришнинг янги усулини ва токзорларда осма шпалерлардан фойдаланишни жорий этиш вазифаси топширилди.

«Ўзбекбирлашув», Қурилиш министрлиги, Госплан, Халқ хўжалик кенгаши ва Қишлоқ хўжалик министрлигига шпалер тайёрлаш билан боғлиқ бўлган барча масалаларни ҳал қилиш вазифаси юкланди.

Ердан мумкин қадар рационал фойдаланиш мақсадида Андижон областидаги «Заркент», Фарғона областидаги «Шоёнбоймоқ» совхозлари Халқ хўжалик кенгаши ихтиёрига берилди.

Р. Р. Шредер номидаги институтда тажрибали кадрлар, мева ва узум турларининг катта коллекциясига эга бўлган йирик экспериментал хўжалик, яхши жиҳозланган лаборатория мавжудлигини ҳисобга олиб, институт қошида 1961 йилда юз кишига мўлжаланган бир йиллик боғбонлар мактаби очилсин. Шу мақсадда қишлоқ хўжалик министрлиги зиммасига институтга мактаб тингловчиларининг ётоқхонаси ва машғулот ўтказиладиган бинолар учун жиҳозлар ва маблағ ажратиш, ўқув программасини тасдиқлаш вазифаси топширилди.

Тошкент ва Самарқанд Қишлоқ хўжалик институтлари қошида колхоз ва совхозларнинг раҳбарларини, шунингдек агрономларни қайта тайёрлаш ташкил этилади.

Госпланга, Қишлоқ хўжалик министрлигига, Халқ хўжалик кенгашига, Қишлоқ хўжалик фанлари академиясига мева ва узум сақлайдиган омборлар ҳамда мева ва узум қуритадиган механизациялаштирилган корхоналар қуриш билан боғлиқ бўлган барча масалаларни ҳал қилиш тавсия этилди.

Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув» зиммасига ҳўл мева, қуруқ мева ва узум тайёрлаш ҳамда сотишни яхшилаш вазифаси юкланди.

Колхозчилар ва колхозларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан ортиб қолган қисмини сотишни ташкил этишни яхшилаш тўғрисида

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети колхозчилар ва колхозларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан ортиб қолган қисмини сотишни ташкил этишни яхшилаш масаласини кўриб чиқдилар. Шу масала юзасидан қабул қилинган қарорда қайд қилинадики, колхозчилар қўлида ортиб қолган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини, шунингдек колхозлар қишлоқ хўжалик маҳсулотини давлатга сотиш мажбуриятларини бажарганларидан кейин уларнинг қўлида қолаётган маҳсулотларни сотишни ташкил этишда жиддий камчиликлар бор.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг мана шу ортиқча қисмини сотмоқ учун кўп колхозчилар колхоз бозорларига, кўпинча узоқ масофаларга жўнаб кетиб, колхоз ишлаб чиқаришини ташлаб қўймоқдалар. Бунинг натижасида кўп меҳнат ва вақт сарфланмоқда ҳамда транспортни ёллаш ва сотиладиган маҳсулотни асраш учун кўп харажатлар қилинмоқда.

Колхозлар ва колхозчиларнинг ортиб қолган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини уюшқоқроқ равишда сотишни ҳамда колхоз бозорларида шу маҳсулотларни сотиш учун меҳнат ва маблағларни беҳуда сарф этишдан уларни озод қилиш мақсадида КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети шу нарсани зарур деб топдиларки, давлат сотиб олмаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини матлубот кооперацияси колхозлардан ва айниқса колхозчилардан харид қилишни кучайтириши ва шу тариқа харид қилинган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини маҳаллий бозорларда вужудга келган нархлар билан маҳаллий бозорларда, шунингдек мамлакатнинг бошқа районларида сотиши керак. Шу туфайли колхозчилар ошиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш учун узоқ масофаларга ташиб бориш заруриятидан халос қилинадилар ва колхозлардаги ишлаб чиқариш ишларидан ажралиб қолмайдилар.

Шу нарса белгилаб қўйилдики, ошиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини матлубот кооперацияси ташкилотлари:

колхозчилардан ва бошқа гражданлардан шуларнинг ўзлари билан келишиб белгиланган нархлар асосида сотиб оладилар;

колхозлардан (колхозлар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга сотиш мажбуриятларини бажарганларидан кейин) колхозлар билан келишиб белгиланган амалдаги комиссион тартибда сотиб оладилар, колхозларга маҳсулотларнинг шартлашилган қимматининг 75 проценти миқдорида аванс берадилар.

Центросоюзга районлар, областлар, ўлкалар, республикалардаги матлубот жамиятлари союзлари ҳузурида ва Центросоюз ҳузурида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш билан шуғулланувчи автоном секцияларни (хўжалик ҳисоби асосида) демократик негизда тузиш, район матлубот союзлари ҳузурида тузиладиган секцияларнинг аъзолари қилиб колхозларни ва матлубот жамиятларини қатнаштириш тавсия қилинди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш билан шуғулланувчи секцияларга матлубот кооперациясининг уставларига мувофиқ тузиладиган кенгаш ёки правление бошчилик қилади. қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш билан шуғулланувчи автоном секцияларнинг раислари эса, маҳаллий шароитларга қараб ,тегишли суратда матлубот союзлари ва центросоюз правлениесининг аъзолари ёки правление раисларининг ўринбосарларидан бўлади.

Мазкур секцияларга коммерция операцияларини бажармоқ учун савдо корхоналари ва бошқа корхоналар (ташкилотлар) очиш ҳуқуқи берилди.

Центросоюзга матлубот кооперацияси харид қилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини шаҳарларда ва ишчи посёлкаларида биринчи навбатда колхоз бозорларида, шунингдек бозорлар территориясидан ташқаридаги ихтисослаштирилган кооператив савдо шохобчаларида сотишни кенг авж олдириш топширилди.

Шу нарса белгилаб қўйилдики, харид қилинган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилинган жойларда аҳолининг шу маҳсулотларга бўлган талаби қондирилишини ҳисобга олиб туриб, мамлакатнинг бошқа районларига чиқарилиши мумкин.

Колхозчилардан ва бошқа гражданлардан харид қилиб олинган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш нархлари тегишли кооператив ташкилотларининг правлениелари томонидан тасдиқланиши лозим.

Матлубот кооперацияси ташкилотларига колхозчилардан ва бошқа гражданлардан харид қилиб олинган ҳамда колхозлардан комиссияга қабул қилиб олинган қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан ўз корхоналарида ишлаб чиқилган ва давлат саноат корхоналарига бериб ишлатиб олинган тайёр маҳсулотларни ва ярим фабрикатларни ихтисослаштирилган кооператив савдо шохобчаларида сотиш учун чакана нархлар белгилаш ҳуқуқи берилди. Бу нархлар хом ашёнинг қийматига, сарфланган ишлаб чиқариш ва савдо харажатларининг миқдорига ҳамда жамғарма (фойда) нормаларига қараб тасдиқланади.

Депутатликка кандидатлар ўз сайловчилари билан учрашмоқдалар

Ўзбекистон пойтахтида сайловолди йиғилишлари юксак сиёсий активлик вазиятида ўтмоқда. Бу йиғилишларда меҳнаткашлар маҳаллий Советлар депутатлигига кандидат қилиб кўрсатилган кишилар билан учрашмоқдалар.

Куйбишев районида жойлашган 78-сайлов участкаси территориясида яшовчи сайловчиларнинг йиғилишида жуда кўп киши қатнашди. Йиғилиш қатнашчилари ишончли вакилларнинг сўзларини зўр эътибор билан тингладилар. Улар яширин овоз бериш учун бюллетенга номлари киритилган кишиларнинг меҳнат ва ижтимоий фаолияти ҳақида сўзлаб бердилар. Булар орасида Тошкент шаҳар Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатилган «Ташсельмаш» заводининг фрезерчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. А. Удалова, Куйбишев район Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатилган 2-ун комбинатининг директори А. Малиновский, «Ташкенткабель» заводининг техник-конструктори Г. Нигматуллина, бинокор Н. Зубков, керамика буюмлари заводининг ишчиси В. Черняевалар бор эди.

Сайловчилар ўз сўзларида депутатликка кандидат қилиб кўрсатилган кишилар коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг муносиб вакиллари эканликлари ҳақида мамнуният билан гапирдилар. Сайлов куни, деб таъкидлаб ўтдилар нотиқлар, ҳамма сайловчилар халқ кандидатлари учун якдиллик билан овоз бериб, бу билан жонажон Коммунистик партияга бўлган чексиз садоқатларини яна бир марта намойиш қиладилар.

Сайловчилар ўз кандидатларига амалий наказлар бердилар. Уларнинг асосий талаблари — хўжалик ва маданий қурилишда маҳаллий Советларнинг ролини тинмай оширишдан иборатдир.

Депутатликка кандидатлар ўзларига билдирилган ишонч учун сайловчиларга астойдил миннатдорчилик билдириб, бу ишончни амалий ишлар билан оқлаяжаклари ҳақида уларни ишонтирдилар.

58-сайлов участкаси территориясида яшовчи меҳнаткашларнинг сайловолди йиғилишида ҳам депутатликка кандидат қилиб кўрсатилган кишиларга бир қанча наказлар берилди. Бу йиғилиш қатнашчилари сайлов куни Тошкент шаҳар Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатилган медицина институтининг профессори С. Маъсумов ва врачлар малакасини ошириш институтининг ўқитувчиси Ю. Отабеков учун, Куйбишев район Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатилган — почтальон Е. А. Эгерт, «Ташгазоаппарат» заводининг штамповкачиси А. И. Знай, 18-мактабнинг директори А. Сдобников, бош почтамт бўлими бошлиғининг ўринбосари Е. Лапшева, шаҳар телефон станциясининг электромеханиги М. Аверикова учун хурсандчилик билан овоз берамиз, деб якдиллик билан айтдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ IX ПЛЕНУМИ

25 февралда Тошкентда, Навоий номидаги опера ва балет театрида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг IX пленуми бўлди. Пленумда қатнашмоқ учун ёш пахтакорлар, механизаторлар, чорвадорлар ,маккажўхорикорлар, саноат илғорлари кўп минг кишилик армиясининг энг яхши намояндалари таклиф қилинган эди. Пленумда Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг биринчи секретари М. И. Иброҳимов «КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг якунлари ҳамда республика комсомол ташкилотининг вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

Докладчи ва музокараларда сўзга чиққан Андижон области Ленин район комсомол комитетининг секретари А. Алимов, республиканинг донгдор механизатори Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. А. Тюпко, Янгийўл районидаги 7-мактаб ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадасининг бошлиғи А. Юсупова, Фарғона область, Янгиқўрғон районидаги Сталин номли колхознинг чўчқабоқари Д. Тулебоев, Олтиариқ районидаги Сталин номли колхознинг сут соғувчиси ва шу колхоз комсомол ташкилотининг секретари Гулчеҳра Бозорова, Фориш районидаги Киров номли колхознинг чўпони А. Исаров ва бошқалар Ўзбекистон комсомоллари ва барча ёшлари КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг тарихий қарорларини зўр ғайратшижоат билан кутиб олганликлари ҳақида гапирдилар.

Ўзбекистон меҳнаткашларининг бу йил 3.200 минг тонна пахта етиштириш учун курашида актив иштирок этмоқ — республика комсомоли ўз олдига кўндаланг қилиб қўйган асосий вазифадир. Қишлоқларнинг ёш меҳнаткашлари пленум минбарида туриб, прогрессив агротехникани кенг жорий қилиш асосида далаларнинг ҳосилдорлигини ошириш, пахтачилик ишларини комплекс механизациялаштириш ҳамда илғор тажрибалардан кенг фойдаланиш пахта етиштиришни кўпайтиришнинг жуда муҳим резерви эканлиги ҳақида гапирдилар. Шу мақсадда ёшлардан иборат камида икки минг тракторда далачилик бригадалари ташкил этишга, чигитни квадрат-уялаб экадиган сеялкаларда ишлаш учун 120 мингдан кўпроқ кишини тайёрлашга қарор қилинди. Ўзбекистонда пахтани машина билан териш учун бошланган ҳаракат янада кенг қулоч ёйди. Механизация мактабларига кўплаб комсомол аъзоларини жалб этишга қарор қилинди. Бу мактабларда ёш мутахассислардан 7300 киши тайёрлаб чиқарилади. Қиз-жувонлардан 2500 киши пахта териш машиналари механик-ҳайдовчилик касбини ўрганадилар. Комсомоллар пахтани қоп-қанорсиз ташиш ишларини ўз оталигига олдилар.

Ёшлар республикада бу йил ўзлаштириладиган 90 минг гектар қўриқ ердан 40 минг гектарини ўз кучлари билан тайёрлаб, бу ерларда пахта ва бошқа экинлар етиштиришга қарор қилдилар.

Ёш ишчилар қишлоқлардаги йигит ва қизларга катта ёрдам берадилар. «Ташсельмаш» ва «Узбексельмаш» заводларининг комсомоллари смена топшириқларини ҳар куни ошириб бажариб, партия XXII съезди очиладиган кунгача пландан ташқари 300 пахта териш машинаси ва чигитни белгиланган миқдорда экадиган 120 сеялка тайёрлаб чиқариш мажбуриятини олдилар.

Сўзга чиққан нотиқлар шуни таъкидлаб ўтдиларки, ВЛКСМ Марказий Комитетининг IX пленумида Бутуниттифоқ комсомол зарбдор қурилишлари деб эълон қилинган йирик ирригация қурилишларини ўз вақтида ишга туширишда фаол иштирок этмоқ комсомол ташкилотларининг шарафли ишларидир. Энг яхши йигит ва қизлардан уч мингга яқин кишини қўриқ ерларни ўзлаштириш ишларига ва ирригация қурилишларига юборишга қарор қилинди.

Пленум область, шаҳар ва район комсомол комитетларидан қишлоқ ёшлари ўртасида тарбиявий ишларни кучайтиришни, бошланғич комсомол ташкилотларига раҳбарликни яхшилашни талаб қилди. Қишлоқ хўжалик техникасини, фан ютуқларини ҳамда илғор иш тажрибаларини эгаллашда йигит ва қизларга ёрдам бермоқ, коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари номини олиш учун бошланган мусобақани бутун чоралар билан ривожлантирмоқ ва бу ҳаракатни кенгайтирмоқ — комсомол комитетларининг биринчи галдаги вазифаларидир.

Пленум қатнашчилари баъзи комсомол ташкилотлари фаолиятида йўл қўйилаётган камчиликларни кескин танқид қилдилар. Бундай комсомол ташкилотлари ёшлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни сусайтириб юборганлар, қишлоқлардаги ёш меҳнаткашларнинг мусобақасига раҳбарлик қилишда юзакичиликка йўл қўйганлар.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Ф. Е. Титов, ВЛКСМ Марказий Комитети комсомол органлари бўлимининг мудири Г. И. Дубрава нутқ сўзладилар.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари О. А. Алимов, Г. Ф. Наймушин, Ё. С. Насриддинова, З. Р. Раҳимбобоева, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат Қ. М. Муртазоев, ВЛКСМ Марказий Комитетининг масъул ташкилотчиси Н. Д. Косухин қатнашдилар.

* * *

Пленум ташкилий масалаларни қараб чиқди. А. А. Акрамов партия ишига ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон Комсомоли Марказий Комитети секретарлиги ва Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети бюро аъзоси вазифаларидан озод қилинди. Э. Н Тўхтасинов Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг бюро аъзоси қилиб сайланди. (ЎзТАГ).

ШУ КУННИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ: техникани мавсумга сифатли тайёрлашдан, суғориш шохобчаларини тартибга солишдан, яхоб бериш ва далага маҳаллий ўғит ташиб чиқаришни намунали ташкил этишдан иборат

КЎКЛАМГИ ЭКИШГА ПУХТА ТАЙЁРЛАНИНГ!

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорларидан илҳомланган областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил — улуғвор етти йилликнинг учинчи йилида қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини, айниқса унинг етакчи соҳаси ҳисобланган пахтачиликни янада ривожлантириш учун зўр ғайрат билан кураш олиб бормоқдалар. Январь Пленумининг қарорлари ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ёрқин нутқида баён қилинган фикрлар, илгари сурилган таклифлар социалистик колхоз қишлоғида янги, буюк кўтарилишни вужудга келтирди. Колхозчилар, совхоз ва РТС ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари мамлакатимизда яқин йиллар ичида ҳамма қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг мўл-кўл бўлишини таъминлаш учун деҳқончилик ва чорвачиликни юксалтириш соҳасида Пленум белгилаган программани муваффақиятли бажаришга бутун куч ва ғайратларини сарф қилмоқдалар.

Областимизнинг илғор колхоз ва совхозлари январь Пленумининг қарорларига жавобан хўжаликни комплекс ривожлантиришнинг перспектив планини тузмоқдалар, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш, чорва маҳсулотларини кўпайтириш юзасидан амалий тадбирлар ишлаб чиқмоқдалар, мавжуд ички резерв ва имкониятларни қидириб топиб ишга солмоқдалар, кўкламги экишга ҳозирдан пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

Кўкламги экишга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўриш ва уни муваффақиятли ўтказиш — январь Пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашда жуда катта ва ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Чунки, давлат планлари ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши кўп жиҳатдан кўкламги экишни ўз вақтида юқори сифатли қилиб ўтказишга боғлиқдир. Областимиз пахтакорлари ўтган йили давлатга 81 минг тонна пахтани кам бериб, планни бажара олмай, юзлари шувут бўлиб қолдилар. Пахтачиликка раҳбарлик қилиш соҳасидаги ўтган йилги ишларимиз ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг КПСС Марказий Комитети январь Пленумида қилган докладида ва республика партия активининг йиғилишида, область партия комитетининг сўнгги пленумларида жуда тўғри ва ҳаққоний равишда танқид қилинди. Бултур йўл қўйилган хатоларни такрорламаслик ва юзимиздаги доғни ювиш учун бу йил ҳар қандай шароитда бўлса ҳам мамлакатга 500 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан олган мажбуриятни сўзсиз бажаришимиз ва бунинг учун кўкламги экишга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўриб, уни зўр уюшқоқлик билан ўтказишимиз керак. Афсуски, кўпчилик районлар ана шундай қилмаётирлар, ҳаво юришиб кетганига қарамай, кўкламги дала ишлари мутлақо қониқарсиз олиб борилмоқда.

Маҳаллий ўғитнинг пахта ҳосилини оширишдаги аҳамияти ҳаммага маълум. Сен ерни тўйғизсанг, ер элни тўйғизади, дейди халқимиз. Бироқ, бу муҳим иш ҳали ҳам қониқарсиз ташкил этилган. Область колхоз ва совхозларида далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш планининг атиги 30 процент бажарилганлиги буни тўла исботлайди. Сирдарё, Пискент районлари ва Янгиер шаҳрининг хўжаликларида далага маҳаллий ўғит чиқариш айниқса ёмон уюштирилган.

Чигитнинг текис униб чиқиши, ғўза тупларининг зарур қалинликда бўлиши учун аввало тупроқдаги зарарли тузларни ювиш керак. Бултур ернинг шўрини ювишга етарли аҳамият берилмаганлигидан айрим район, колхоз ва совхозларда ғўза тупларининг нормал қалинликда бўлиши таъминланмади, бундай жойларда ҳосил камайиб кетди. Шунга қарамай, бу йил ҳам Гулистон, Бекобод, Сирдарё, Бўка, Пискент районлари ва Янгиер шаҳрининг кўпгина колхоз ва совхозларида шўр ювиш кўнгилдагидек ташкил қилинмаган, иш суръати жуда паст. Гулистон райони ва Янгиер шаҳрининг хўжаликларида жуда катта майдонларнинг шўрини ювиш талаб этилади, айрим колхоз ва совхозларда эса ернинг шўрини икки-уч қайта ювиш зарур бўлган майдонлар ҳам бор. Шўр ювиш ишларини ҳамма жойда кучайтириш ва бу муҳим ишни тез кунда туталлаш керак.

Бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштиришда ва давлатга 500 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш учун курашда техника ремонтини ўз вақтида сифатли туғаллаш, квадрат-уялаб чигит экадиган агрегатларнинг составини мавсумга пухта тайёрлаш, ариқ-зовурларни тозалаш ва бошқа қишки ишларни муваффақиятли ўтказишнинг аҳамияти жуда каттадир. Лекин очиқ эътироф этиш керакки, бу соҳадаги ишларимизда ҳам катта камчиликлар бор. Область колхоз ва совхозларида ҳалигача техника ремонти туғалланган эмас. Сирдарё районида 117 ҳайдов тракторидан 92 таси, 452 чопиқ тракторидан фақат 243 таси ремонтдан чиқарилган. Гулистон районида 636 та чигит экадиган сеялканинг атиги 315 таси ремонт қилинган, холос. Техника ремонти планини Чиноз райони 64 процент, Бекобод райони 67 ва Янгиер шаҳри 66 процент бажарганлар.

Контролликнинг сустлиги ва талабчанликнинг йўқлигидан кўп жойларда ремонтнинг сифатига ҳам жиддий эътибор берилмаётир. Масалан, Бўка районидаги «XIX партсъезд», Вильямс номли колхозларда, «Бўка» совхозида, Оққўрғон районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Куйбишев номли, Сталин номли колхозларда ва «Оққўрғон» совхозида, Гулистон районининг бир қатор колхозларида қишлоқ хўжалик машиналари сифатсиз ремонт қилинган. «Узглавторгмаш»нинг область бошқармаси ва унинг Ўртаовул, Мирзачўл ва Янгиердаги бўлимлари колхоз ва совхозларни запас қисмлар билан таъминлашда оперативлик кўрсатмаётирлар.

Экиш кампанияси яқинлашиб келаётганига қарамасдан, квадрат-уялаб чигит ва маккажўхори экадиган агрегатларнинг экипажларини тузиш ҳалигача тамомланганн йўқ. Янгиер шаҳри, Бўка, Пискент, Ўрта Чирчиқ ва Чиноз районларининг партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари бу муҳим ишни нима учундир пайсалга солиб келмоқдалар, агрегатда ишлайдиган сеялкачи ва тракторчиларнинг ўқишини яхши ташкил этмаётирлар.

Ҳаво жўнашиб кетди, далада баҳор нафаси кезмоқда. Кўклам яқин, вақт кутиб турмайди. Шунинг учун ҳозирги ғанимат кунлардан самарали фойдаланиб, кўкламги экишга тайёргарликни яна бир марта синчиклаб текшириб чиқиш, аниқланган камчиликларни дарҳол тузатиш чораларини кўриш, қилинмаган ишларни тезроқ туғаллаш керак. Фурсатни қўлдан бермай, бутун куч ва воситаларни техника ремонтини, ариқ-зовурларни тозалашни, далага маҳаллий ўғит чиқаришни, шўр ювиш ва ерга яхоб бериш ишларини тезроқ сифатли туғаллашга сафарбар қилиш, квадрат-уялаб чигит ва маккажўхори экадиган агрегатларнинг составини тўлдириш ва экипаж аъзоларининг ўқишини намунали ташкил этиш керак.

КПСС Марказий Комитети январь Пленуми белгилаган тадбирларни тўла-тўкис амалга ошириш учун бутун куч ва ғайратимизни сарф қилайлик, кўкламги экишни ҳартарафлама пухта тайёргарлик билан кутиб олайлик!

★ КЎКЛАМГИ ЭКИШГА ТАЙЁРГАРЛИКНИ ТЕКШИРАМИЗ ★

Қоғоздаги рақамлар даладаги ишга тўғри келмайди

Пискент районининг совхоз, колхозлари бултур она-Ватанга кўп пахта етказиб бериш юзасидан олган социалистик мажбуриятни уёқда турсин, план топшириғини ҳам бажармадилар. Ҳосил камайиб, давлатга анча кам пахта топширилди. Бунга кўклам экишига ўз вақтида пухта тайёргарлик кўрилмагани сабаб бўлди.

Бу йил районда 10 минг 880 гектар майдонга чигит экиш режалаштирилди. Катта майдонларда маккажўхори ўстирилиб, ундан ҳам юқори ҳосил етиштириш мўлжалланилади. Район ташкилотларидаги хилма-хил рақамларни кўрган киши, совхоз, колхозларда кўклам кампаниясига тайёргарлик яхши, деган хулоса чиқаради. Қишлоқ хўжалик органларидаги телефон орқали олинган сводкада кўрсатилишича, суғориш тармоқлари тозалаб қўйилган, квадрат-уялаб чигит экиладиган ерлар текисланган, агрегатларнинг ҳаммаси тахт. Ҳар гектар ерга 8—10 тоннадан маҳаллий ўғит ва белгиланган миқдорда минерал ўғит солинган. Экиш агрегатларининг экипажлари билан 2—3 марта машғулот ўтказилган ҳам эмиш.

Жойларда бўлган киши сводкадаги рақамларнинг сирини дарров пайқаб олади, кўзбўямачилик қилинаётганлигини сезади.

Биз Тельман номли колхозда бўлдик. Бу колхозда чигит экишга тайёргарлик қандайлигини текшириб кўрдик.

Районга берилган сводкада 4 та «ДТ-54» трактори ремонтдан чиқарилган, тайёр дейилган. Ваҳоланки, 2 та трактор РТС устахонасида ремонт қилинаётир. Колхоз раисининг механизация бўйича ўринбосари ўртоқ К. Йўлдошевнинг эътироф қилишига кўра, иккита трактор яна 10—15 кундан кейин ремонтдан чиқарилар экан. Сеялкалар ремонтида ҳам кўзбўямачиликка йўл қўйилган. 7 та сеялка ремонт қилинибдику, сводкада 13 таси тайёр деб қалбаки маълумот берилибди. Экиш агрегатлари тайёрланмаган. Дала ишлари ҳам ўлда-жўлда. Ўртоқ А. Султонов бошлиқ 4-бригадада суғориш тармоқлари тозаланиб, тартибга келтирилмаган. Шудгорлаш олдидан маҳаллий ва минерал ўғит солинмагани ҳолда, «ерлар ўғитланди» деб кўрсатилган.

Колхозда маҳаллий ўғит тайёрлаш ва уни далага чиқариш ғоят қониқарсиз. Ферма атрофида маҳаллий ўғитлар уйилиб ётибди. Лекин уни ғанимат кунларда далага чиқариш ташкил этилмаган. 650 гектар пахта майдонига камида 6 минг тонна маҳаллий ўғит чиқарилиши ва ерларга сепилиши керак. Ҳозирча фақат 612 тонна маҳаллий ўғит солинган, холос.

Калинин номли, Сталин номли, «Гулистон» колхозларида ҳам кўклам экишига тайёрлик суст. «Гулистон» колхозида 9 универсалдан атиги 4 таси ремонт қилинган. Сеялка, культиваторларнинг биронтаси ҳам осишга тайёрланмаган. Колхозда ҳалигача 50 гектардан ошиқроқ ер ҳайдалмагани ажабланарлидир. Колхоз агрономи ўртоқ Тожибоевнинг сўзига қараганда, пахта майдонларига ҳеч қандай маҳаллий ўғит солинмабди. Планда 8 минг тонна маҳаллий ўғит жамғариш кўрсатилган. Лекин атиги 2 минг тонна маҳаллий ўғит тайёрланган-у, бир грамми ҳам ерга солинмаган.

Ариқ-зовурларни тозалаш ўз ҳолига ташланган. Меҳнат интизоми бўш. Белгиланган колхозчилар ариқ тозалашга иштирок этмаётирлар. Кунлик топшириқ бажарилмайди. Шунинг учун бригадаларда ариқларни тозалаш юзасидан берилган топшириқ фақат 30 процент бажарилган, холос.

Калинин номли колхозда қишлоқ хўжалик машиналарини сақлашга ўтакетган даражада масъулиятсизлик билан қаралаяпти. Қўрғонча ичига кирган киши сеялка, культиватор ва бошқа турли запас қисмлар лойга қорилиб ётганини кўриб ачинади.

— Нима учун машиналар очиқ ҳавога ташлаб қўйилибди? — сўрадик колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Мирқобиловдан.

— Пана жойимиз йўқ, аҳволимиз мана шу, нима ҳам дейман, — бепарволик билан жавоб беради у.

Бу факт колхозда трактор, қишлоқ хўжалик машиналарининг ремонти яхши бормаётганини кўрсатади. Колхоз раисининг механизация бўйича ўринбосари ўртоқ Т. Маткаримовнинг тан олишига қараганда, ремонт 12 февралдан бошланган. Тракторчилар ремонт ишига ҳали тўла қатнашаётганлари ҳам йўқ.

Колхоз правлениеси ремонтда ишлаётган механизаторлар учун қулай маданий-маиший шароит яратиб бермаган. Меҳнат кунларига аванс берилмайди. Бу ҳам ремонт ишларини тезлатишга салбий таъсир этмоқда.

Трактор, қишлоқ хўжалик машиналарининг ремонти сифатига эътиборсизлик билан қаралмоқда. Яқинда РТСда экиш экипажлари билан биринчи машғулот ўтказилди. РТС директори ўртоқ Турдиохунов раҳбарлигида ўтказилган машғулотда ремонтдан чиқарилган сеялканинг бири мутлақо ишламади. Иккинчиси эса чигитларни белгиланган чуқурликка ташламади. Сеялкаларнинг барабандаги динамометрларининг ва режа симларининг сифатли тайёрланмагани маълум бўлди. Ремонтнинг сифатсиз қилинишига колхоз раҳбарлари, механизаторлар айбдор бўлибгина қолмасдан, РТС раҳбарлари ҳам айбли. Ремонтчилар иши устидан қаттиқ назорат ўрнатилмаганлиги, талабчанлик йўқлигидан ана шундай камчиликлар содир бўлмоқда.

Кўклам кириб келмоқда. Бироқ Пискент районида ҳали вақт эрта деган зарарли кайфият билан экишга тайёргарлик ишлари орқага сурилаётир. Район партия комитети, район ижроия комитетининг раҳбарлари юз бераётган нуқсонларни дарҳол бартараф қилиб, хотиржамлик кайфиятига қаттиқ зарба беришлари керак. КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорида белгиланган тадбирларни амалга ошириш учун колхозчилар, совхоз ишчиларини дала ишларига тўла сафарбар этиб, бугунги ишни эртага қолдирмай, иш ўз вақтида бажарилишига эришишлари лозим.

П. МУҲИТДИНОВ,
область қишлоқ хўжалик бошқармасининг старший агрономи.

Мўл ҳосил учун

Етти йилликнинг учинчи йили мўл ҳосили учун меҳнат қилаётган Янгиер шаҳридаги «Коммунизм» колхози аъзолари партия XXII съезди шарафига ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар.

Колхоз аъзолари бу йил 2350 гектар ерга чигит экиб, гектаридан 28,5 центнердан, давлатга ҳаммаси бўлиб 6750 тонна «оқ олтин» топширишга қарор қилдилар.

Колхознинг Фармонқул Суяров, Абдуманноб Зияев, Ўсар Тўйчиев ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 45—50 центнердан пахта етказиб бериш мажбуриятини олишди. Колхоз механизаторлари мавжуд техника воситаларини ремонтдан чиқариб, кўкламги экишни намунали ўтказишга пухта замин ҳозирламоқдалар. Вақтни ғанимат билган колхозчилар шу кунларда пахта далаларига кўплаб маҳаллий ўғит ташиб чиқараётирлар.

Ўртоқ Зияев бошлиқ бригада 185 тонна, Т. Жамилов бошлиқ бригада 180 тонна, А. Тоғаев бошлиқ бригада 172 тонна маҳаллий ўғит жамғардилар. Бу бригадаларда ариқ-зовурларни тозалаш ишлари тамомланди.

И. УММАТОВ.

Соҳибкорлар аҳди

Чиноз районидаги 4-Вревский совхозининг 3-бўлими соҳибкорлари ўтган йили ҳар гектар ердан 104 центнердан узум ҳосили олдилар. Бу йил 35 гектар ерда янги токзор ташкил этиш планлаштирилган. Соҳибкорлар бунга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Ажратилган майдонлар кўчат ўтқазиш учун тахт қилиб қўйилди.

Бўлим боғбонлари токзорларга ишлов беришда механизация ёрдамига суянадилар. Улар бу йил ҳам механизацияни кенг қўлланиб, ҳар гектар ердан 110 центнердан узум ҳосили олиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Т. ИМОМОВ.

Калинин районидаги Карл Маркс номли колхозда сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга ҳозирдан пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Суратда: звено бошлиғи С. Сайдалиев ва звенонинг аъзоси А. Абдураҳмонов ўртоқлар фосфор билан маҳаллий ўғитни аралаштириб ерга солиш учун тайёрламоқдалар.

А. Абалян фотоси.

Хатолар қайтарилмайди

Яқинда Оржоникидзе районидаги Киров номли колхозда ҳисобот мажлиси бўлди. Бир йиллик меҳнат натижалари эълон қилинганда, колхоз пахта, жун, тухум, гўшт ва сут топшириш давлат планини бажара олмаганлиги маълум бўлди.

— Об-ҳавонинг паст келиши пахта ҳосилининг камайишига таъсир қилган бўлса ҳам, пахта планини бажара олмаганлигимизнинг асосий ва бирдан-бир сабаби бўла олмайди, — деди колхоз агрономи Азим Пирматов, — дала ишларини уюштиришда кўпдан-кўп кечириб бўлмайдиган хатоларга йўл қўйдик. Етти йилликнинг биринчи йили муваффақиятлари олдида эсанкираб қолдик, кўкламги ер ҳайдашга аҳамият бермадик.

Маданий ва маҳаллий ўғитлар ўз вақтида ерга солинмади. Ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи бўлган августда колхозчиларнинг кўпчилиги бозор-ўчар билан овора бўлди. Энди ўтган хатоларни қайтармасликнинг бирдан-бир шарти — ғанимат кунлардан унумли фойдаланиш, кўкламги экиш ишларига ҳамма нарсани тахт қилиб қўйишдир.

Далага маҳаллий ўғит чиқариш давом этмоқда. Ҳозиргача 5000 тонна гўнг чиқариб, 470 тонна фосфор, 310 тонна азот, 62 тонна калий ўғити ташиб олинди. Квадрат-уялаб чигит экишни намунали ўтказиш учун колхозчилардан 70 киши механизация бўйича раис ўринбосари А. И. Тушин раҳбарлигида ўқимоқда. Колхоздаги барча механизация асбоблари ремонтдан чиқарилиб, чигит экишга тайёрлаб қўйилди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мубор Йўлдошева бошлиқ биринчи ва Тўрабек Чўланов раҳбарлигидаги трактор-далачилик бригадаларининг ерлари текисланиб, ариқ ва зовурлар чопилиб, кўкламги экишга тахт қилинган.

— КПСС Марказий Комитети январь Пленуми белгиланган тадбирлар бизга йўлланма бўлади. Колхозимизда йўл қўйилган ўтган йилги камчиликлар сира қайтарилмайди, — дейди колхоз раиси Нуриддин Ғиёсов. — Барча имкониятлардан фойдаланиб, гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» топшириб, КПСС нинг навбатдаги XXII съездини ёруғ юз билан кутиб оламиз, албатта.

Х. ТУРДИЕВА,
Қ. УБАЙДУЛЛАЕВА.

КОЛХОЗЛАРДА МАҲСУЛОТ ТАННАРХИ НЕГА ҚИММАТ?

(ЧИНОЗ РАЙОН ИҚТИСОДИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИДАН)

<>

Конференция бошланмасдан олдин колхоз раиси Жўра Очилов билан суҳбатлашиб ўтирардик. Раис пахта тайёрлаш давлат планини бажариш учун қилинган ишлар, чорвачиликни ривожлантириш йўлида ўтган йили амалга оширилган тадбирлар ҳақида сўзларди.

— Маҳсулотнинг таннархи қандай бўлди, гўшт, сутнинг бир центнери неча сўмга тушди? — гап орасида савол бердик.

Планнинг бажарилганлиги тўғрисида дадил гапириб бераётган раис бу саволга жавоб беришга келганда бироз ўнғайсизланди.

— Сиз ҳали шошманг, — деб раисни ҳижолатдан қутқазди конференция ташкилотчиси, — Тошкент олий партия мактабининг ўқитувчиси Шомил Хабибуллин, — гарчи бугун биз ўтказадиган конференция район миқёсида бўлса ҳам, асосан шу «Қизил Октябрь» колхозининг хўжаликни ривожлантириш йўлида олиб бораётган ишлари анализ қилинади. Биз бу колхозни танлаганимиз бежиз эмас, у пахта планини бажарган. Бироқ план бажарилди, деб юқори органларга берилган маълумотлардаги рақамларнинг мағзини чақсак, кўп имкониятлар бой берилганлигини, маҳсулот таннархи қимматлаштириб юборилганлигини кўрамиз.

Конференция соат 11 да бошланди. Клуб район колхозларидан келган пахтакор ва чорвадорлар билан тўлган. Конференцияни очган район партия комитетининг иккинчи секретари **И. В. Аминов** биринчи доклад учун «Қизил Октябрь» колхозининг раиси ўртоқ **Жўра Очиловга** сўз берди. Раиснинг докладидан сўнг Тошкент олий партия мактабининг тингловчиларидан **Эргаш Абдуматов, Маҳмуд Абишев, Абдуманноп Азимов, Н. И. Фурцева, Эшимбетов** ўртоқлар ҳамда олий партия мактаби қишлоқ хўжалиги кафедрасининг мудири **Н. А. Малицкий,** ўқитувчи **Ш. Хабибуллин** ва колхоз активлари, Киров номли колхознинг экономисти **Камолов,** «ЎзССР 30 йиллиги» колхозининг трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи **Ф. Суфершаев,** район қишлоқ хўжалик инспекцияси мутахассислари ва бошқалар сўзга чиқиб, «Қизил Октябрь» колхози мисолида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари таннархини арзонлаштириш резервларини муҳокама қилдилар.

Бу колхоз ўтган йили 849 гектар ернинг ҳар гектаридан 29 центнердан пахта топшириб, планни 100,1 процент бажарди. Расул Исоқов, Чинпўлат Жўраев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектаридан 33-34 центнердан ҳосил олинди. Давлатга гўшт, сут сотиш планлари ҳам бажарилди. Буларнинг ҳаммаси кишини қувонтиради. Лекин колхоз аъзолари хўжаликни ривожлантиришнинг ҳамма резервларидан фойдаландиларми, маҳсулотларнинг таннархи нега қиммат бўлди?

Пахтачиликда механизацияни жорий қилишда қатор нуқсонларга йўл қўйилди. Колхоз машина терими планини бажармади. Ҳатто машиналар билан 1958 йилдагидан ҳам кам, атиги 192 тонна пахта терилди. Ваҳоланки, колхозда машина теримида муваффақиятга эришган бригадалар бор. Расул Исоқов, Чинпўлат Жўраев ўртоқларнинг тажрибаси оммалаштирилмади. Терим вақтида мавжуд машина ҳамда ишчи кучларидан унумли фойдаланилмаганлиги туфайли колхоз четдан кўплаб ёрдамчиларни жалб қилишга мажбур бўлди. Ёрдамчилар учун колхоз кассасидан эски пул ҳисобида 591 минг 789 сўм пул берилди. Ахир, ички имкониятлардан фойдаланилганида, бу маблағ колхозчиларнинг ўзига тақсимланиши мумкин эди-ку. Шунинг учун ҳам колхозда бир центнер пахтанинг таннархи эски пул ҳисобида 167 сўмга тушди.

Чорвачиликни ривожлантиришда ҳам қатор имкониятлар бой берилди. Бир килограмм сутнинг таннархи янги пул ҳисобида қарийб 16 тийинга тушди. Бир дона тухум қарийб 30 тийинга тўғри келди. Гўштнинг нархи ҳам анча қиммат бўлди. Нега шундай, ахир колхоз бу соҳада планларини бажарди-ку! Гап шундаки, колхоз чорва планини бажариш учун бозордан мол сотиб олди. Ем-хашак етишмаганлиги туфайли четдан сотиб олинди. Чорвачилик учун эски пул ҳисобида 1 миллион 280 минг сўм сарф қилиниб, фойда қилиш уёқда турсин, 531 минг сўм зарар кўрилди. Бу зарар пахтачиликдан келган даромад билан қоплаб юборилди. Агар колхоздаги мавжуд резервлардан фойдаланилганида, бунчалик зарар кўрилмас эди. Ахир 138 сигирдан 78 бузоқ, ҳар юз совлиқдан 43 тадан қўзи олинганлигини, давлатга гўшт учун топширилган молларнинг оғирлиги 125 килограммдан, чўчқаларнинг оғирлиги 65 килограммдан бўлганлигини, ем-хашак етишмаслиги, ҳар хил касалликлар туфайли кўплаб чорванинг нобуд бўлганлигини нормал ҳол деб ҳисоблаб бўладими? Колхоз бўрдоқига боқишни яхши йўлга қўйиб, давлатга семиз мол топширганида, ҳар юз бош сигир ва совлиқлардан олинадиган бузоқ ва қўзиларнинг нормал ҳолда бўлишини таъминлаганида, қанчадан-қанча қўшимча гўшт сотган бўларди.

Пиллачиликни ривожлантиришда ҳам камчиликлар кўп бўлди. Ҳар қути қурт уруғидан 61 килограммдан пилла олинган бўлса ҳам, 1 килограмм пилланинг таннархи эски пул ҳисобида 28 сўмга тушди. Негаки, мавжуд тут баргларидан тежаб-тергаб фойдаланилмади. Натижада қуртлар авжи даҳага кирган пайтда колхоз четдан 14 минг сўмлик барг сотиб олишга мажбур бўлди. Шунингдек, 15 минг сўмлик тут кўчати олинди. Нега шу кўчатларни колхознинг ўзида етиштириб, тутчиликни яхши йўлга қўйиш мумкин эмас?!

Конференцияда сўзга чиққан ўртоқлар ана шу мисолларни келтирар эканлар, бу колхозда рўй бераётган камчиликлар районнинг, қолаверса областнинг кўпгина колхозларига тааллуқлидир, деган хулосага келдилар. Ўтган йили Чиноз районида пахта тайёрлаш планининг бажарилмай қолишига нималар сабаб бўлганлигини таҳлил қилдилар. Пахта, гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириб, давлат планларини ҳалоллик билан бажариш учун конкрет таклифларни ўртага ташладилар.

Пахтачиликдаги ишларни комплекс механизациялаш учун бу йил районда қатор тадбирлар амалга оширилади. Ўтган йили трактор-далачилик бригадаларига бириктилган ер майдони 2600 гектар бўлса, бу йил район колхозларида 76 та трактор-далачилик бригадаси ташкил этилиб, уларга 3500 гектар ер бириктилади.

— Пахта етиштиришни кўпайтириш ва унинг таннархини арзонлаштиришда, — дейишди конференцияда сўзга чиққан кўпгина нотиқлар. — Киров номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи Ф. Суфершаев сингари ўртоқлар изидан бориш лозим. Улар чигитни квадрат-уялаб экишни сифатли ўтказадилар, ғўза парваришида агротехника усулларини ижодий қўллайдилар. Ҳосилнинг кўп қисмини машинада териб оладилар.

Чорвачиликни оёққа турғизиш учун район колхозларида бўрдоқига боқишни яхши йўлга қўйиш, иложи бўлса колхозлараро бўрдоқичилик базалари ташкил этиш, маккажўхори ва бошқа ем-хашак экинлари ҳосилдорлигини ошириш, шобдар сингари қимматбаҳо озуқа экинини кўплаб экиш, фермаларда сут соғиб олишни механизациялаштиришни кенг йўлга қўйиш лозим.

Конференция кечга яқин тугади. Унинг қатнашчилари янги ҳис, янги туйғу билан қайта бошладилар. Шунда кимдир:

— Камчиликларимизни рўй-рост кўрсатиб, қимматли маслаҳатлар беришди, барака топгурлар; булардан тегишли хулоса чиқариб, бу йил пахта планини, албатта, бажаришимиз керак. Бўлмаса уят бўлади, — деди.

Ҳақ гап. Чинозлик пахтакорлар ўтган йилги доғни ювиб ташлаш учун отни жадал қамчилашлари керак.

Н. РИХСИЕВ.

Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозда барча қишлоқ хўжалик техникаси ремонтдан чиқарилиб, мавсумга тахт қилиб қўйилди. Суратда: ремонтдан чиқарилган сеялкалар.

В. Кожевников фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Халқаро аҳвол

ПАТРИС ЛУМУМБАНИНГ ВАСИЯТИ

Патрис Лумумбанинг ўлишидан сал олдин ёзган хати Тунисдаги ҳафталик «Африк-акцьон» газетасида босилиб чиққанлиги тўғрисида 21 февралда Римдаги «Унита» газетаси Париждаги ўз мухбирининг юборган хабарини эълон қилди. «Унита» газетасининг мухбири бундай деб ёзади:

«Тунисдаги ҳафталик «Африк-акцьон» газетаси Конго халқининг йўлбошчиси Патрис Лумумбанинг ўз хотини Полинга ёзган хатини босиб чиқарди. Газета редакцияси бу хат редакцияга қай йўл билан келганлигини изоҳламай, уни «Лумумбанинг охирги хати» деган сарлавҳа остида эълон қилди.

Патрис Лумумба Тисвилдан Катангадаги Элизабетвилга кўчирилмоқчи бўлганлигини эшитгандан кейин шу хатни ёзган, деб тахмин қилмоқдалар. Бинобарин, Лумумба ўзининг ўлдирилишини сезганлиги шу хатдан бизга равшан бўлмоқда. Унинг бу сезгиси тўғри бўлиб чиқди».

Қуйида шу хатнинг тексти эълон қилинади.

«Азиз хотиним, сенга шу сўзларни ёзаяпман, аммо уларнинг сенга етиб боришн ёки етиб бормаслигини ва қачон етиб боришини, сен буларни ўқиган чоқда ўзимнинг тирик бўлишим ёки тирик бўлмаслигимни билмайман. Мамлакатимизнинг мустақиллиги учун олиб борган бутун курашим давомида мен муқаддас ишимизнинг ғалаба қилишига ҳеч қачон шак-шубҳа қилган эмасман. Мен ва менинг ўртоқларим шу ишга бутун ҳаётимизни бағишладик. Лекин мамлакатимиз учун биз истаган бирдан-бир нарса шуки, у ҳам бўлса мамлакатимиз муносиб яшаш, ҳақиқий фазилатга, чекланмаган мустақилликка эга бўлиш ҳуқуқини олсин, деймиз. Бельгиялик мустамлакачилар ва уларнинг Ғарб иттифоқчилари буни ҳеч қачон истамадилар, улар Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги баъзи бир юқори мансабдаги амалдорлардан бевосита ёки билвосита, ошкора ёки ниқобланган мадад олиб турибдилар. Ваҳоланки биз бу органга мурожаат қилиб, ёрдам сўраганимизда, бутун умидимизни унга боғлаган эдик.

Улар баъзи ватандошларимизни йўлдан урдилар, бошқаларини сотиб олдилар, ҳақиқатни бузиб кўрсатиш ва мустақиллигимизга исноди келтириш учун ҳамма ишларни қилдилар. Яна нима ҳам айтар эдим — тирикманми ёки ўликманми, озодманми ёки турмага ташланганманми — гап менинг шахсим устида эмас. Энг муҳими — Конгодир, мустақиллиги поймол қилинган бахтсиз халқимиздир. Шунинг учун ҳам бизларни турмага қамаб қўйдилар ва халқдан узоқда сақламоқдалар. Лекин менинг ишончим қатъий бўлиб қолади!

Менинг халқим ўзининг ички ва ташқи душманларидан ахир бир кун халос бўлади, разил, ўлиб бораётган мустамлакачиликни «керакмас!» деб айтмоқ учун, покиза ерда ўз фаолиятини курашиб қўлга киритмоқ учун бир кишидек бўлиб бош кўтариб чиқади, мен буни биламан ва чин кўнглимдан ҳис қилаётирман.

Биз ёлғиз эмасмиз. Африка, Осиё, жаҳоннинг ҳамма еридаги озод яшаётган ва озодликка эришаётган халқлар ҳамиша миллион-миллион конголиклар билан бир сафда бўладилар, улар мамлакатимизда битта ҳам мустамлакачи ёки мустамлакачиларнинг малайи қолмагунча ўз курашларини тўхтатмайдилар.

Ўғилларимни қолдириб кетаяпман ва улар билан, эҳтимол, кўришолмасман. Мен уларга шуни айтмоқчиманки, Конгонинг келажаги гўзал ва мен ҳар бир конголикдан кутганимдек, ўз ўғилларимдан ҳам мустақиллигимизни ва суверенитетимизни тиклашдан иборат муқаддас вазифани бажаришларини кутаман. Чунки қадр-қиммат бўлмаса озодлик бўлмайди, адолат бўлмаса қадр-қиммат бўлмайди ва мустақиллик бўлмаса озод кишилар бўлмайди.

Азоблар, таҳқирлашлар ва қийнашлар мени шафқат сўрашга ҳеч қачон мажбур қила олмади, чунки ўзим учун муқаддас бўлган принципларимдан воз кечиб ва бош эгиб яшашдан кўра, мамлакатимизнинг тақдирига қатъий ишонч ва чуқур эътиқод билан бошимни баланд кўтариб ўлишни афзалроқ кўраман.

Тарих ўз сўзини айтадиган кун келади. Лекин бу тарих Брюсселда, Парижда, Вашингтонда ёки БМТда ўқитиладиган тарих бўлмайди. Бу шундай тарих бўладики, у мустамлакачиликдан ва унинг қўғирчоқларидан озод қилинган мамлакатларда ўқитилади. Африка ўз тарихини ёзади ва у Африканинг шимолида ҳам, жанубида ҳам бўлади, — шон-шуҳрат ва қадр-қиммат тарихи бўлади.

Сен менинг учун йиғлама, хотиним. Жафокаш мамлакатим ўз озодлигини ва мустақиллигини сақлаб қолишини биламан.

Яшасин Конго!
Яшасин Африка!

Патрис ЛУМУМБА».

Тисвиль турмаси.

(«ПРАВДА», 27 февраль).

КОНГОДАГИ АҲВОЛ

ЛОНДОН, 26 февраль. (ТАСС). Информация агентликларининг хабарларидан маълум бўлишича, Конго қонуний ҳукумати қўшинларининг 300 кишидан иборат отряди Касаи вилоятининг бош шаҳри — Лулуабургни битта ҳам ўқ узмасдан 24 февраль кечқурун ишғол этган. Рейтер агентлиги мухбирининг билдиришича, Лулуабург аҳолиси ҳукумат қўшинларини шод-хуррамлик билан кутиб олган. Леопольдвилда «Мобутуга содиқ» деб ҳисобланган маҳаллий гарнизон эса, лумумбачилар билан алоқа боғлаб ўз лагерида қолган. Маҳаллий гарнизоннинг кўпгина солдатлари ҳукумат қўшинлари отрядига қўшилганлар.

Рейтер агентлиги мухбирининг хабар қилишича, Гизенга ҳукумати қўшинларининг неча юзлаб кишидан иборат бўлган катта отряди Касаи вилоятининг бошқа бир муҳим стратегия маркази Порт-Франкига кирганлиги бугун Леопольдвилда маълум бўлган.

МУЛАЙ ХАСАН МАРОКАШ КОРОЛИ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

ЛОНДОН, 27 февраль. (ТАСС). Валиаҳд шаҳзода Мулай Хасан кеча кечқурун Марокаш короли деб эълон қилинди.

Рейтер агентлиги мухбирининг Работдан хабар қилишича, Мулай Хасан Хасан II номи билан король деб эълон қилинган.

НЕМИС ХАЛҚИНИНГ ТАРИХИДА ЭНГ ҚИММАТГА ТУШГАН САФАР

Молия масалаларига бағишланиб Америка билан Ғарбий Германия ўртасида олиб борилган музокаралар яқинда Вашингтонда тугади. АҚШнинг чет элларда сарфлаётган жуда катта ҳарбий харажатларининг бир қисмини Германия Федератив Республикаси ўз зиммасига олиши ва, шу тариқа, АҚШнинг тўлов баланси учраган кескин мушкулликни енгиллаштириши ва Америка доллари қийматининг пасайиб кетаётганлигини тўхтатиши кераклиги шу музокараларда муҳокама қилинди.

Американинг тўлов баланси мушкулликка учраганлигига шу нарса сабаб бўлдики, бир қанча йиллардан бери АҚШ бошқа мамлакатлардан олаётганига қараганда кўпроқ пулни чет элларда сарфламоқда. Америка экспортининг (четга мол чиқариб сотишнинг) импортдан (чет мамлакатлардан сотиб олаётган моллардан) ошиқ бўлиши йилдан-йилга камайиб кетмоқда. Ўтган йилнинг ўзидаёқ бу ошиқлик АҚШ томонидан чет элларда қилинаётган жуда катта ҳарбий харажатларнинг долларга ўтказаётган ҳалокатли таъсирини даф қилаоладиган фактор бўлмай қолди. Доллар кризиси шу тариқа вужудга келди.

Капиталистик дунёнинг етакчи валютаси бўлган доллар хавф остида қолганлиги масаласи ўтган йилиёқ кўндаланг бўлиб қолди. Бироқ, АҚШнинг ҳукмдор доиралари АҚШ тўлов балансини хатарли дефицитга олиб келаётган биринчи сабабни йўқотишга зарра ча ҳаракат қилмадилар. Вашингтон АҚШнинг чет эллардаги ҳарбий харажатларидан бир қисмини ўз иттифоқчилари устига юклаш йўли билан молиявий мушкулликни енгиллатишга интилмоқда. Шу мақсад билан АҚШ Англияга ва Францияга тазйиқ қилмасдан, балки Ғарбий Германияга тазйиқ қила бошлади. АҚШ ва Германия Федератив Республикасининг иқтисодий доиралари буни шу нарса билан изоҳламоқдаларки, Ғарбий Германия томонидан бўлаётган иқтисодий конкуренция тобора кучаяётганлиги Америка монополияларини ташвишга солиб қўйди. АҚШ ўз харажатларининг бир қисмини Ғарбий Германияга юклаш йўли билан Бонннинг конкуренция қилиш қобилиятини заифлантиришга умид қилмоқда.

Бонн Вашингтон томонидан бўлаётган тазйиққа бир қанча ой қаршилик кўрсатиб келди. Ўтган йил Американинг собиқ молия министри Р. Андерсон ва Эйзенхауэр ҳукуматидаги давлат секретарининг ўринбосари Д. Диллон бошчилигидаги Америка миссияси ўтган йил ноябрда Бонда совуқ кутиб олинганлиги совет газетхонларининг эсида бўлса керак. Кейин Бонн Қўшма Штатларга бир йўла 4 миллиард марка миқдорида пул бериш планини таклиф қилиб, бу билан ўз позициясини бирмунча юмшатишга мажбур бўлган эди. Бироқ, янги президент Жон Кеннеди. Бонннинг бу таклифларини етарлик эмас деб ҳисоблайман, деган гапни очиқ айтди. Узоқ давом қилган музокаралар натижасида Германия Федератив Республикасининг ҳукуматига, гап АҚШга доимий молиявий ёрдам бериб туриш тўғрисида бораётир, деган фикр тушунтирилди.

Ғарбий Германия ташқи ишлар министри Фон Брентано шу проблеманинг ҳаммасини Кеннеди ва унинг ҳукумати билан бевосита муҳокама қилмоқ учун 14 февралда Вашингтонга учиб кетди. Брентанонинг самолёти АҚШга бориб қўнишии биланоқ Германия Федератив Республикасидаги Америка элчиси Даулинг канцлер Аденауэр ҳузурига кириб, унга Бонн ҳукуматини кўпроқ ён беришга мажбур қилиш мақсадини кўзлайдиган гапни айтди. Англиядаги «Таймс» газетасининг хабарида айтилишича, Даулинг «АҚШ ўзининг тўлов баланси билан боғлиқ бўлган мушкулликларни четдан ёрдам олмай ҳал қилиши мумкин деб канцлерга ахборот берди. Бироқ, АҚШ шу мақсадда кўрадиган чоралар Ғарбий иттифоққа жиддий таъсир қилиши мумкин. Бошқача қилиб айтганда, АҚШнинг тўлов баланси дефицитга учраганлигига асосий сабаб бўлган чет эллардаги ўзининг доимий мажбуриятларини камайтиришга ва яккаланишга қайтадиган қадам қўйишга мажбур бўлур эди».

Бонн—Вашингтон музокаралари ҳали тамом бўлгани йўқ. Бироқ, 17 февралда эълон қилинган ахборотдан маълум бўлишича, Вашингтоннинг огоҳлантиришлари Бонннинг позициясига таъсир қилган ва Бонн АҚШга узоқ муддатли молиявий ёрдам кўрсатишга ўзининг тайёр эканлигини билдирган, Ғарбий Германия янги молиявий мажбуриятларни ўз зиммасига олганлиги эвазига, АҚШ НАТОни кузватлашни давом эттиришга ваъда бериб, бу ваъдани ахборотда ифодалади. Маълумки, Ғарбий Германия НАТОда раҳбарлик ролини ўйнаб келмоқда. Бонн ҳукумати халқнинг энг зарур социал эҳтиёжларини қондириш учун гарчи маблағ тополмаса ҳам, бу ролни ўзида сақлаб қолиш ниятида жуда катта молиявий юкни ўз зиммасига олмоқда.

Ғарбий Германиянинг прогрессив доиралари тўғри қайд қилаётганларидек. Фон Брентанонинг Вашингтонга қилган сафари немис халқининг тарихида унинг учун энг қимматга тушадиган сафар бўлиб қолиши мумкин.

Я. МАЗОР.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг ҳисоблаш марказида саноат корхоналари, илмий-текшириш институтлари ва конструкторлик бюроларининг мураккаб математик ҳисоб масалалари ечиб берилмоқда. Суратда: инженер ўртоқ А. Расулев «Урал—1» ҳисоблаш машинасида масала ечаётир.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

КИТОБЛАР ТАКСИДА СОТИЛМОҚДА

Оҳангарондаги 29-автобазанинг комсомоллари яхши иш бошладилар. Енгил таксиларнинг ҳайдовчилари Эдуард Токаш, Владимир Полумиссков, Валентин Баден, Софья Трошина ва бошқалар ўз ташаббуслари билан китоб тарқата бошладилар. Улар бу китобларни ўз клиентларига таклиф қиладилар.

Комсомол шоферлар ҳар бир смена олдидан корхоналарнинг комсомол комитетларидан бадиий китоблар ва ижтимоий-сиёсий адабиёт олиб, буларни машиналарида сотадилар. Такси ҳайдовчилари дастлабки кунлардаёқ бир неча ўн сўмлик (янги пул билан) адабиёт сотдилар. «Волга» машинасининг ҳайдовчиси Эдуард Токашнинг ўзигина шу тарзда юздан кўпроқ китоб тарқатди.

Оҳангарондаги барча такси ҳайдовчилар комсомолларнинг ташаббусини қўллаб-қувватладилар. Энди ҳар бир машинада клиент қайтариладиган пулни олган вақтда қизиқарли китобни ҳам сотиб олиши мумкин. (ЎзТАГ).

„Ўзбекистонда ижтимоий фанлар“

Республика Фанлар академияси «Ўзбекистонда ижтимоий фанлар» деган янги ойлик журнал чиқара бошлади. Республикада ижтимоий фанлар ривожига ижобий ҳисса қўшишга даъват этилган бу журналнинг биринчи сони босмадан чиқди. Унда экономистлар, тарихчилар, филология ва ҳуқуқшуносларнинг энг яхши кашфиётлари ҳақида мақола ва ахборотлар эълон қилинган.

Шунингдек, бу сонда совет Шарқи республикаларининг тарихини сохталаштиришга уринаётган буржуа тадқиқотчилари асарлари ҳақида босилган мунозара ҳам диққатга сазовордир.

ШАҲАР ТЕМАСИДА

БАССЕЙН ҚАЧОН БИТАДИ?

Тошкентдаги собиқ «Пишчевик» стадиони территориясида табиий минерал сув манбаининг топилиши бу ерда пойтахтимиз ҳуснига-ҳусн қўшувчи, минглаб спортчиларни хурсанд қилувчи ёпиқ сув бассейни қуриш фикрини туғдирган эди. Бу ажойиб спорт иншооти давлат планига биноан 1960 йилда қад кўтариб, фойдаланишга топширилиши лозим эди. Хўш, шундай бўлдими? Йўқ! Нега? Қурилишга етарли маблағ ажратилмагандир, дейсизми? Асло. Фақат қурилиш-монтаж ишларининг ўзигагина 4 миллион 228 минг сўм (эски пулда) ажратилган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг 1959 йил 18 февралдаги қарорига асосан ўтган йил баҳорда бассейн қурилиши бошлаб юборилди. Қурилиш комсомол-ёшлар қурилиши деб эълон қилинди. Унга бошчилик қилиш учун шаҳар комсомол комитети ҳузурида комсомол штаби ташкил этилди. Шундай қилиб, тезда бассейн қурилиши пойтахтимизнинг муҳим қурилиш объектларидан бири бўлиб қолди.

Лекин афсуски, қурилиш ишларини бошлаган 153-қурилиш тресги комсомол штабига ишониб, ишни ўз ҳолига ташлаб қўйди. Қурилишнинг аниқ проектлари ва иш графиги тузилмади. Керакли ишчи кучи, қурилиш материаллари ва конструкция ҳамда механизмлар етарли миқдорда ажратилмади. Ишда назорат йўқолди.

Қурилиш бошқармаси Ўзбекистон ССР Қурилиш министрининг ўринбосари Марцинюк, 153-трестнинг вақтинча бошлиғи вазифасини бажарувчи Булкин ва бошқа раҳбар ўртоқлар номига хат ёзиб, зарур материаллар билан таъминлашни илтимос қилди. Лекин ҳанузгача бошқарма юқорида номлари қайд қилинган раҳбар ўртоқлардан на конкрет ёрдам ололди, на хатга жавоб.

— Ҳозир бу ҳақда бош қотириб ўтиришга вақт йўқ, бошқа зарур ишлар бор, — дейди қурилишни оталикка олган комсомол штабининг бошлиғи, шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари ўртоқ Барков. Бўлмаса комсомол штаби хўжакўрсинга ташкил қилинган эканда!

Комсомол штаби, республика қурилиш министрлиги ва 153-трест раҳбарлари бассейн қурилишида қачон бурилиш ясашга ёрдам берар эканлар? Ёки бундан буён ҳам томошабин бўлиб тураверадиларми?

С. ТИЛЛАХЎЖАЕВ.

ТАБИАТШУНОС БЛОКНОТИДАН

Бодомни кўпайтирайлик

Бодом дарахтининг 40 га яқин тури мавжуд бўлиб, Ўрта Ер денгизидан тортиб Марказий Осиёгача бўлган жойларда турли шароитларга мосланган ҳолда ўсади. Бодом республикамизнинг ҳамма областларида ёввойи ва маданий ҳолда тарқалган.

Одамлар қадимдан унинг ширин бодом, аччиқ бодом, бодомча бодом ва хотинёнғоқ каби турларини биладилар. Бу ўсимликнинг илдиз пўстлоғидан материалларни сариқ рангга бўяшда, тери ошлашда фойдаланиб келганлар. Бодом халқ хўжалигида озиқ-овқат маҳсулоти сифатида ишлатилиши билан бирга, медицинада ҳам катта аҳамиятга эга. Медиклар бодомнинг мағзи ва ундан олинадиган мойдан кенг фойдаланишади.

Маълумки, бодом мағзининг таркибида 45—60 процент мой, 20 процент оқсил моддаси, 6 процент шакар моддаси ва бошқа минерал ҳамда кимёвий моддалар учрайди. Аччиқ бодом мағзида булардан ташқари глюкозид амигдалин ҳам бор (у парчаланганда, суюқ дорилар тайёрлашда қўлланиладиган синиль кислотаси ажралиб чиқади). Ширин бодом ошқозон-ичак функцияси бузилган вақтда ишлатиладиган эмульсияни тайёрлашда қўлланилади. Бодом мойи мой эмульсияси ва бошқа бир қанча мазлар тайёрлаш учун ҳам керак. Бундан ташқари, эритувчи модда сифатида тери остига дори юбориш, камфораларни эритиш учун хизмат қилади. Бодом уруғи қобиғидаги калий моддасидан совун тайёрлашда ҳам фойдаланиш мумкин.

Атргулликлар оиласидан бўлган бодом дарахти қурғоқчиликка чидамли. У денгиз сатҳидан 850—2500 метр баландликкача бўлган тоғ ёнбағирларида, қоя тошларда ўсаверади. Шу сабабли ундан тоғ шароитидаги ўрмонларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун фойдаланса бўлади.

Бодомнинг фойдали хусусиятларини эътиборга олиб, уни областимизнинг тоғли районларида ва қурғоқчилик бўладиган жойларда кўпайтириш керак.

Қ. ХОЖИМАТОВ,
К. ХУСНУТДИНОВ,
ЎзССР Фанлар академияси ботаника институтининг илмий ходимлари.

Дружиначи пенсионерлар

Пойтахтимизнинг Тельман шаҳарчасида яшовчи пенсионерлар бу ердаги халқ дружинаси аъзоларига катта ёрдам кўрсатишмоқда. Яқинда бўлиб ўтган пенсионерлар активининг йиғилиши дружиначилар иш фаолиятини муҳокама қилди.

Халқ дружинаси аъзолари қисқа вақт ичида жамоат тартибини сақлаш ва безориликка қарши курашда самарали ишлади. Бир неча бекорчи ёшлар меҳнатга жалб қилинди. Кекса пенсионерлардан Ашур Нурматов, Ҳайдар Юнусов, Ғулом Иброҳимовлар халқ осойишталигини сақлаш йўлида, айниқса, ғайрат кўрсатишмоқда.

М. ҲОЛИҚОВ.

Редактор З. И. ЕСЕНБОЕВ.

Совет-афғон халқларининг буюк дўстлиги

Бугун ёш Совет Россияси билан Афғонистон ўртасида дўстлик шартномаси имзоланганига 40 йил тўлди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг таъсири натижасида Англия протекторати бўлган Афғонистонда миллий-озодлик ҳаракати бошланди ва ривожланди. 1919 йилнинг февраль ойида Афғонистонда прогрессив кучлар ҳокимиятни ўз қўлига олди. Янги ҳукумат Афғонистонни тамомила мустақил деб эълон қилди. Аммо инглиз империалистлари Афғонистондаги воқеалардан норози бўлдилар ва янги ҳукуматга қарши уруш ҳаракатларини бошлаб юбордилар. Афғонистон халқи ўз озодлиги ва мустақиллиги учун адолатли урушга отланди ва бу курашда ғалаба қозонди.

Инглиз империалистлари афғон халқини асоратга солиш мақсадида ҳужум қилган бир пайтда Совет ҳукумати Афғонистоннинг мустақиллигини танади.

Афғонистон амири Омонуллахон 1919 йил май ойида В. И. Ленин номига юборган мактубида Афғонистон ўзини мустақил давлат деб эълон қилганлигини билдирди ва Совет ҳукумати Афғонистон билан бевосита дипломатия муносабатлари ўрнатишини таклиф этди. Совет ҳукумати 1919 йил 10 июнда юборган жавобида Совет ҳукумати афғон халқининг мустақиллигини таниганини маълум қилди.

В. И. Ленин 1919 йилнинг куз фаслида ўз иш кабинетида Афғонистон элчиси билан учрашди. Доҳи Ленин Афғонистон элчисини шу сўзлар билан кутиб олди: «Ишчи-деҳқон ҳукуматининг қизил пойтахтида дўстимиз афғон халқининг вакилини кўриш билан жуда хурсанд бўлдим. Афғон халқи азоб чекмоқда ва империалистларнинг зулмига қарши кураш олиб бормоқда». Элчи улуғ Лениннинг сўзларига бундай жавоб қайтарди: «Мен Сизга дўстлик қўлини узатаман ва бутун Шарқнинг Европа империализми зулмидан озод бўлишига ёрдам берасиз деб умид қиламан». В. И. Ленин Афғонистон элчисининг шу сўзларига жавобан, Совет ҳокимияти Шарқнинг озод ва мустақил бўлиши учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўражаклигини билдирди.

Совет республикаси билан Афғонистон ўртасидаги дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш ва Афғонистоннинг ҳақиқий мустақиллигини таъминлаш мақсадида 1921 йил 28 февралда Москвада Совет-Афғонистон шартномаси имзоланди. Бу шартнома бир-бирларининг мустақиллигини ҳурмат қилиш, ички ишларига аралашмаслик, ҳамда бир-бирларига қарши бошқа давлатлар билан битим тузмаслик асосида тузилди. Бундан ташқари, шартномага мувофиқ, Афғонистонга моддий ёрдам берилди.

1926 йилнинг 31 августида Пағманда (Афғонистон подшоларининг ёзлик резиденцияси) Совет Иттифоқи ва Афғонистон ўртасида «Бетарафлик ва бир-бирига ҳужум қилмаслик тўғрисида» шартнома имзоланди. Бу шартнома Совет-Афғон муносабатларини янада кўпроқ мустаҳкамлади.

Совет ҳукумати улуғ Ленин кўрсатмаси бўйича Афғонистонга ёрдам бериб келди ва ёрдам бермоқда. Кейинги йилларда Совет Иттифоқининг ёрдами билан Кобил шаҳрида йирик нон комбинати ва асфальт-бетон заводи, Пулихумрида элеватор, Жобаллуссорижда цемент заводи ишга туширилди. Совет Иттифоқи Афғонистонга биринчи беш йиллик планини (1956 — 1961) амалга оширишда катта моддий ёрдам кўрсатиб келмоқда.

1956 йилнинг 1 мартида ва 1957 йили 30 июнда Афғонистонга техника ёрдами кўрсатиш мақсадида совет-афғон битимлари имзоланди. Бу битимга мувофиқ Совет Иттифоқи Кобил дарёсида тўғон ва гидроэлектростанция, Ҳиротда ва Пулихумрида авторемонт устахоналари, Кобил шаҳрида авторемонт заводи, физика-кимё лабораторияси ва бошқалар қуришда Афғонистонга техник ёрдам кўрсатилмоқда.

Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси ва бошқа социалистик мамлакатларнинг иқтисодий ва техник ёрдамида Афғонистон биринчи беш йиллик планини муваффақият билан амалга оширмоқда.

Сўнгги йиллардаги муҳим воқеалардан бири афғон хотин-қизларининг озодликка чиқиши бўлди. Кобил ва бошқа шаҳарларда хотин-қизлар ўқийдиган мактабларнинг сони ошди. Ҳозирги кунда пойтахт мактаб ва лицейларида 15 мингга яқин хотин-қиз таълим олмоқда. Афғонистон хотин-қизлари эркаклар билан бир қаторда туриб меҳнат қилмоқдалар.

Совет ҳокимияти йилларида ўзбек халқи билан афғон халқи ўртасидаги дўстлик муносабатлари янада мустаҳкамланди. Республикамизга Афғонистондан парламент аъзолари, олимлар, спортчилар, қишлоқ хўжалик мутахассислари келиб, улар пахтадан юқори ҳосил олиш йўллари ва бошқа қишлоқ хўжалик ҳамда фан соҳасида эришган ютуқларимиз билан танишиб кетдилар.

Шу кеча-кундузда Афғонистон ҳукумати ўзининг ташқи сиёсатида бетарафлик, ҳарбий блокларда қатнашмаслик ва тинч-тотув яшаш сиёсатини оғишмай амалга оширмоқда.

Доҳиймиз Ленин асос солган совет-афғон муносабатлари дўстлик, тенг ҳуқуқлилик, территориал бутунликни ўзаро ҳурмат қилиш, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик ва тинч-тотув яшаш принциплари негизида ўсмоқда ва ривожланмоқда.

Совет-афғон шартномасининг имзоланганига 40 йил тўлган кунда барча совет халқлари қўшнимиз ва дўстимиз, эрксевар афғон халқига қизғин салом йўллайдилар ҳамда унга биринчи беш йиллик планни амалга оширишда ва бутун дунёда тинчлик учун курашда янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

Исмоғил УСМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

Тошкентнинг томоша залларида

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/II да **Зайнаб ва Омон**, 1/III да **Шаҳризода, Штраусиана, Болеро.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/II да **Гамлет**, 1/III да **Алишер Навоий.**

КИНО

Граф Монте-Кристо (1 ва 2-серия) — «ВАТАН», «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Шимол камалаги — «МИР», НАВОИЙ номли. «СПУТНИК» (кундуз ва кўчқурун).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
28 февралда
КОНЦЕРТ

Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ғулом Абдураҳмонов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Қундуз Миркаримова, Эргаш Шукруллаев**, Жаҳон ёшлар фестивали лауреати **Фозил Харротов** ва филармония солистлари **Раҳима Ҳакимова, Тоштемир Шарипов, Назира Хонкелдиева, Зиёдулла Ҳамдамов, Вилоят Оқилова, Раббим Ҳамдамов, Сора Шукурова** ва ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
1 мартдан
ОЗАРБАЙЖОН ДАВЛАТ ЦИРКИ.
Жаҳон экс чемпиони, хизмат кўрсатган спорт мастери
ГРИГОРИЙ НОВАК
гастроллари

Томошалар давомида қизиқчи артист ака-ука **Ширманлар** қатнашади.
Билетлар сотилмоқда.

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙ ОБУВЬТОРГ»
Октябрь бозори пассажидаги 19-хозрасчёт магазинда 28 февралдан 10 мартгача
штапель газламалар сотиш-виставкаси
ЎТКАЗАДИ.
Бу газламаларни Москва ва Иваново фабрикалари ишлаб чиқарган.

Телевизор экранида

28 ФЕВРАЛДА

19.00. Ҳамза номли театрнинг «Гамлет» спектакли олиб кўрсатилади. Танаффус вақтларида сўнгги ахборот. Спектакль тамом бўлгандан кейин Марказий телевизион студиянинг «Ака-ука Ершовлар» деган телеспектаклининг биринчи қисми кўрсатилади.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“
4-БЕТ, 28 ФЕВРАЛЬ, 1961 ЙИЛ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси. 26 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 09051. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. Б. 1542.